Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 229 (17352) | 1986 оной октябриин 4, суббото | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани октябриин 2-то боложо, Краснодарай хизаарай «Кубань» гэжэ агропромышленна комбинадай хүдэлмэриин hайн үрэ дүнгүүдые тэмдэглээд, РСФСР-тэ, Украинын ССР-тэ ба Белоруссиин ССР-тэ үшөө 14 иимэ комбинат байгуулха тухай дурадхалые hайшааба. Мүнөөнэй техникэ болон технологиин үндэhэ hуури дээрэ хүдөө ажахын продукци ба эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ, ажахын тоосооной үндэhэ hуури дээрэ продукци үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ, буйлуулан болбосоруулха, худалдаха гээшэ эдэ шэнэ комбинадуудай гол зорилго болоно. Саашадаа бусад республикануудта, хизаарнуудта, областьнуудта иимэ агропромышленна комбинадуудые байгуулбал, таарамжатай гэжэ тоологдоо.

Шэнэдхэн хубилгалгын, социалис демократиие гүнзэгырүүлгын эрхэ байдалда хуули ёhонуудые хэлбэришэгүйгөөр сахиха гээшэ манай гүрэн түрые, арад зоной өөhэдөө өөhэдыгөө хүтэлбэрилгые хүгжөөлгэдэ, социальна үнэн зүбые сахилгада, ажалшадай Конституцяар хараалагдаhан эрхэнүүдэй, сүлөөнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгые хангалгада бүри ехэ удха шанартай байна гэжэ Политбюро социалис хуули ёhые саашадань бэхижүүлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, прокуратурын, милициин, сүүдүүдэй болон хуули сахин хамгаалдаг бусад зургаануудай хүдэлмэриие залан сэхээр шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэй. Тэдэнэр хуули ёhо наринаар сахиха, эрхэтэдэй аша туhые бата найдамтайгаар хамгаалха талаар жэшээ харуулха зуураа, обществодо харша үзэгдэлнүүдые эрид шууд зайсуулха, гэмтэ ябадалтай, хуулинуудые хазагайруулгатай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ ёhотой. Тодорхой хэрэгүүдые мүрдэлгэдэ, сүүдэй талаар шэнжэлгэдэ али нэгэ талаhаа ямаршье хамааралсалга гаргагдаха ёhогүй. Хуули ёhые бэхижүүлхэ хүдэлмэри хадаа эгээл шухала политическэ зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ тоолохыень партийна комитедүүдтэ дурадхагдаа. Обществын болон гүрэнэй аша туhын түлөө, совет эрхэтэдэй ажалай, гэр байрын ба бусад эрхэнүүдые заабол сахихын түлөө тэмсэлдэ министерствэнүүд болон албан зургаануудай, профсоюзай ба ниитын бусад эмхинүүдэй харюусалгые саашадань дээшэлүүлхэ хараа шэглэлнүүд тодорхойлогдоо.

Чернобыльскын АЭС-тэ болоhон аюул усалай хойшолонгуудые усадхаха хүдэлмэриин ямараар бэелүүлэгдэжэ байhые Политбюро хаража үзэбэ. Гэмтээгдэhэн реакторые хүдэлгэхэгүй, бузарлагдаhан газар дайдые арюудхаха, АЭС-эй нэгэдэхи болон хоёрдохи энергоблогуудые ашаглалгада оруулалгада бэлдэхэ талаар үргэн ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Уhанай нөөсэнүүд радиоактивна бодосуудhаа найдамтайгаар хамгаалагдаа. Ажал хэхэ аргатай бүхы эрхэтэд хүдэлмэреэр хангагдаа. Эндэhээ нүүлгэгдэhэн хүн зондо 8 мянга гаран гэр баригдаа, үшөө 6 мянга шахуу болбосон hайн гэр байра баригдажа байна.

Ядерна элшэ хүсые аюулгүйгөөр ашаглаха асуудалнуудаар МАГАТЭ-гэй гэшүүн-оронуудай зүблөөнэй дүнгүүд тухай асуудалые шагнахадаа, Политбюро тэрэнэй ажал ябуулгын бүхы шэглэлнүүдээр, нэн түрүүн атомай элшэ хүсые тогтууритайгаар, аюулгүйгөөр хүгжөөлгын уласхоорондын гуримые байгуулха асуудалнуудаар МАГАТЭ-тэй совет эмхинүүдэй хэрилсээе хүгжөөхэ хараа шэглэлээ үргэлжэлүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ Политбюро тэмдэглээ.

Нүхэд М. С. Горбачевой, А. А. Громыкын болон бусад совет хүтэлбэрилэгшэдэй Малагасийска революциин Авангард партиин Генеральна секретарь, Мадагаскарай Демократическа Республикын Президент Д. Рацирακатай хэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые Политбюро хаража үзэбэ. Мүнөө үеын уласхоорондын ажабайдалай үндэhэн шухала асуудалнуудта хоёр ороной тон адляар хандадаг байhаниинь хөөрэлдөөнүүдэй үедэ баталагдаба. Совет-малагасийска хани барисаае саашадань хүгжөөхэ хараа шэглэл hайшаагдаа. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй делегациин албанай хэрэгээр Венгриин Арадай Республикада ошожо ерэhэн тухай нүхэр М. С. Соломенцевой мэдээсэл, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хани ёhоной албанай хэрэгээр Чехословакиин Социалис Республикада ошожо ерэлгын дүнгүүд тухай нүхэр Н. Н. Слюньковой мэдээсэл шагнагдаа.

Партийна ажабайдалай ба гүрэнэй байгуулалтын бусад зарим асуудалнуудые, мүн Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй тодорхойлhон үргэн ехэ эб найрамдалта үүсхэлнүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байhые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро зүбшэн хэлсэбэ.

МОСКВА ЕРЭБЭ

Э. Тельмандэ памятник нээлгэдэ хабаадалсахаяа, КПСС-эй ЦК-гай уряалаар СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер октябриин 2-то Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Е. К. Лигачев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. А. Медведев, бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Э. Хонеккерые угтаhан байгаа.

* * *

Германиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ Г. Мис, Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин түрүүлэгшэ Х. Шмитт энэ үдэр Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. Ф. Добрынин болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ айлшадые угтаа.

(ТАСС).

ЭРДЭМ МЭДЭСЭ, ЭТИГЭЛ НАЙДАЛ, ЗОХЁОХЫ АЖАЛ ЯБУУЛГА

НИИТЫН ЭРДЭМЭЙ КАФЕДРАНУУДЫЕ ДААГШАНАРАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЗҮБЛӨӨН

Орон доторнай үргэнөөр бэелүүлэгдэжэ байhан шэнэдхэн хубилгалга ниитын эрдэм наукада социальна захил үгэнэ. Общество дотор боложо байhан тон ехэ, ёhотойл революционно хубилалтанууд шэнэ ёhоор бодомжолхо, теориие ажал хэрэгтэй, эдэбхи үүсхэлые эрэлхэг зоригтой зохёохы ёhоор холбохо эрилтэ табина.

Ниитын эрдэмэй кафедрануудые даагшанарай бүхэсоюзна зүблөөн октябриин 2-то Москвада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, дээдэ hургуулиин эрдэмтэдэй теоретическэ ажал ябуулгые нарижуулан hайжаруулха харгы замуудые, hуралсалай-хүмүүжүүлгын хэрэгые гуримшуулха, эрдэм ухаанда тэрэнэй үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байгаа.

hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ багшын үүргэ дээшэлүүлэгдэнэ, тэрэнэй арга боломжонууд ургана гэжэ МГУ-гай байгаали шэнжэлэлгын эрдэмэй факультедүүдэй политэкономиин кафедрые даагша В. В. Радаев хэлэбэ. Общество шэнжэлэгшын зохёохы хүсэн таhалгаряагүйгөөр дэмжэгдэжэ, хүгжөөгдэжэ байха ёhотой. Багшанарай hуралсалай-методическа ба научна зохёолнууд хадаа тэрэниие бэелүүлгын харгы замуудай нэгэниинь болоно. Гэхэтэй хамта hүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар арга боломжонууд хаагдашанхай.

СССР-эй соёлой министр В. Г. Захаров үгэ хэлэхэдээ, ниитын эрдэм болон дисциплинэнүүдые заалгын хэмжээндэ онсо анхаралай хандуулагдадаг hуралсалай эмхи зургаануудай зорилгонуудта гол анхаралаа хандуулба. Манай ороной 76 дээдэ hургуулида гуманитарна шэглэлээр мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ тухай эндэ хэлэгдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Зүгөөр эдэ дээдэ hургуулинуудта үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ үшөөл горитой ехэ дутуу дунданууд ушаржа байhаар. Ниитын эрдэмэй кафедранууд методологическа түбүүдэй үүргэ эндэ дүүргэнэгүй. Заримдаа багшанар өөhэдөөшье үзэл сурталай тэмсэлэй асуудалнуудта залан сэхэ байжа шаданагүй, эрхэтэн ёhоной ба сэдьхэл бодолой жэшээ харуулнагүй.

Орон дотор ургажа ябаа залуу үетэниие гоё hайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлхэ хэрэгэй үргэдхэгдэжэ байха үедэ иимэ дээдэ hургуулинуудай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана гэжэ министр хэлэбэ. Энэ программые бэелүүлгэдэ ниитын эрдэмэй кафедранууд гансал теоретическэ талаар бэшэ, харин ондо ондоо республикануудай нютагай ба национальна онсо илгаануудые хараада абажа, бодото дурадхалнуудые бэлдэхэ ёhотой.

Ростовой университедэй ректор Ю. А. Ждановай хэлэhэн үгэ эндэхи үргэн ехэ райониие социально-экономическа талаарнь хүгжөөлгэдэ дээдэ hургуулинуудай эрдэм-наукын үүргые дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаhан байгаа.

Социально-соёлой зорилгонуудые шиидхэлгэдэ общество шэнжэлэгшэдые үргэнөөр хабаадуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээд, СССР-тэ соёл болбосоролые хүгжөөлгын программа зохёохо шухала байhан тухай асуудал табиба. Общество шэнжэлэгшэд энэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргаха ёhотой.

Кадрнууд хадаа шэнэдхэн хубилгалгын үндэhэн шухала эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ Горьковско университедэй КПСС-эй түүхын кафедрые даагша В. Я. Доброхотов тэмдэглэбэ. Мүнөө үзэл сурталай тон шэнэ түхэлэй кадрнуудые бэлдэхэ эрилтэ ажабайдал табина. Шэнэ залуу хүсэнүүдэй нэмэжэ ерэлгэhээ шэнэдхэн хубилгалга гол түлэб дулдыдаха байна. Манай кафедрануудта хүдэлдэг хүнүүд жэлhээ жэлдэ улам наhатай болоно байнхай.

СССР-эй Наукануудай академиин Экономикын институдай директор Л. И. Абалкин үгэ хэлэхэдээ, ниитын эрдэм ухаае ажабайдалтай, ажал ябуулгатай холболгодо гол анхаралаа хандуулба. Шэнэ эрилтэнүүдые бэелүүлхэ хэбэр үзүүлхэ ябадалые, hэдэлгэнүүдые усадхан зайсуулха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Иимэшье ушар болодог: хоёр-гурбан жэлэй урда тээ зохёол бэшэгдэхэ, hанал бодолынь хуушан аад, имагтал гаршагынь шэнэ байдаг. Шухала удхатай темэ аад, шудалжа үзэхэдэш — тэндэ шэнэ юуншье байхагүй. Иимэрхүү ябадалые усадхан зайсуулха шухала.

Литвагай Компартиин ЦК-гай секретарь Л. К. Шепетис общество шэнжэлдэг кадрнуудые бэлдэлгэдэ хабаатай үргэн олон асуудалнуудые табиба. Энэ хүдэлмэри республикын партийна организациин гол анхаралда хододоо табигдадаг юм. Партийна, гүрэнэй, ажахын зургаануудта ниитын эрдэм заалгатай тодорхой этигэл найдал холбогдодог байна. Тэдэнэр үзэл сурталай, эмхидхэлэй хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха дурадхалнуудые партийна комитедүүдтэ оруулха, орёо нарин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туhалха, ниитын hанал бодолые дары шэнжэлхэ ёhотой.

Юрэ багшанар бэшэ, харин бодото тодорхой юумэ бэдэрэлгээр залуу хүниие hонирхуулха аргатай философууд манайда үсөөн байна гэжэ СССР-эй МХАТ-ай дэргэдэхи В. И. Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ hургуули-студиин ректор О. П. Табаков хэлэбэ. Бодото ажабайдалай үндэhэ hуури дээрэ шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, зохёохы халааниие hургаха хэрэгтэй.

КПСС-эй МГК-гай секретарь Ю. С. Карабасов ниитын эрдэмэй кафедрануудые партиин зүгhөө хүтэлбэрилгын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба. Энэ талаар партийна комитедүүдэй хүдэлмэридэ ехэ дутуу дунданууд ушарна.

КПСС-эй түүхын, философиин, политическэ экономиин, научна коммунизмын секцинүүдэй заседанинууд болобо.

Зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

(ТАСС).

ТАРЯА ХУРЯАЛГА—86

hОЛООМОНОЙ СОМООНУУД ОЛОШОРНО

Эдэ үдэрнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой механизаторнууд нэмэлтэ тэжээл нөөсэлжэ байнхай. Эдэнэр ургасаяа хуряахынгаа хажуугаар поли дээрэхи hолоомоёо суглуулжа захалhан юм. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ мүнөө оньhожоруулагдамал 4 звено хабаадуулагдана. Илангаяа Боомой гурбадахи отделениинхид hолоомо суглуулха талаар ехэл урагшатай ажаллана. Эндэхи механизаторнууд даб дээрэ 2200 центнер hолоомо hүрилбэ. Тус отделениин звеногой гэшүүдтэй hаяхан ажал дээрэнь уулзажа хөөрэлдөө hэмби.

— Бидэ мүнөөдэр Энхэ-Талын 210 гектар полиин hолоомые сомоо болгожо обоолбобди. Тиигээд Алтан хадын 300 гектар дээрэхи хара тарянай hолоомые hүрилжэ эхилхэмнай, — гэжэ тракторист Баир Некитеев мэдүүлбэ.

Тэрэ өөрөө hолоомо түлхидэг агрегадтай тракторта хүдэлдэг юм. Энээнтэй хамта комсомолой гэшүүн Самбу Балданов ажаллалсана. Залуу хүбүүн «КУН» түхэлэй түхеэрэлгээр hолоомо сомоо болгон hүрилнэ.

Эдэ хоёрой ажаллахыень харахада урматай даа. Тэдэнэр наhаараа хэды залуушье hаа, шадамар бэрхээр хүдэлнэ. Звеногой гэшүүдэй нюур шарайнь ялалзажа, нэгэл омогтой хүхюун шэнгеэр харагдаа hэн.

«Эрдэм» совхозой энэ шухала хүдэлмэреэ хэр зэргээр мүнөө ябуулжа байhаарнь hонирхон, тус ажахын парткомой секретарь В. Б. Цыбиковтэ hаяхан хонходоо бэлэйб.

— Бидэ энэ жэлдэ ургасаяа хуряажа дүүргэhээр лэ, бүхы техникэ, машинаяа гурбан отделенидээ хубаарилан тараагаабди. hолоомо суглуулха звенонуудта «КУН» түхэлэй агрегадуудые, волокуша болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хүсэд хүрэхөөр үгтэнхэй. Эндэ хүдэлэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. hайнаар ажаллаhан коллективүүдтэ урмашуулгын хэмжээнүүд абтаhан байна. Эдэ бүгэдын ашаар байгша ондо ажахы дотор дүн хамта 19—20 мянган центнер hолоомо суглуулагдажа, малай гүүртэ, фермэ, отаранuудта хүсэд хүрэхөөр зөөгдэхэ юм. Мүнөө бидэ 11.163 центнер тэжээл нөөсэлбэбди. Тэрэнэйнгээ тэн хахадыень тюк болгон багсалаабди,— гэжэ Валерий Батомункуевич хэлээ hэн.

Д. ДОНДОКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Боомой отделениин hолоомо суглуулдаг звеногой гэшүүд С. Балданов Б. Некитеев хоёр.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТА БАРЮУЛАГДАБА

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад 1985—1986 онуудай үедэ адууhа малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, үбэлэй hарануудта мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ hайн дүнгүүдые туйлажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан гэжэ уншагшадтаа дуулгаа hэмди.

Иимэ амжалта тэдэнэртэ миин хүрэжэ ерээ бэшэ ааб даа. Үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ урда жэлэйхидэ орходоо ажахын дотор мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлэгдэhэн, адууhа малай тоо толгой олошоруулагдаhан, гарза хоролто багатайгаар ондо оруулагдаhан байна. Жэшээлхэдэ, колхоз дотор hү абалга урда жэлэйхидэ орходоо 44 процентээр дээшэлүүлэгдээ гэхэ гү, али дүн хамта 7192 центнер hүн haагдаа.

hүүлшын хоёр жэлэй үбэлжэлгын дүнгүүдые зэргэсүүлэн харабал 2,5 дахин олон хурьгад, 2,2 дахин олон унагад, 12 процентээр олон тугал түлжүүлэгдээ. Тиихэдэ эбэртэ бодо малай гарзалалга 5 дахин, хонидойхи 4 дахин бага болгогдоhон байха юм.

Үнгэрhэн жэлэй үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ колхозой олон малшад, механизаторнууд болон мэргэжэлтэд хубитануудаа оруулаа бэлэй. Эндэ О. Х. Батуевай хүтэлэбрилдэг hүнэй комплексын малшадай амжалтые онсолон тэмдэглэмээр. Ажал хүдэлмэриеэ хамтын подрядай гуримаар эмхидхэhэн энэ коллектив үбэлэй hарануудта hү haаха түсэбөө 120 процент дүүргэhэн габьяатай. Мүн лэ эндэ зуун үнеэн бүриhөө 97 тугал түлжүүлэгдэhэн байна. Үнгэрhэн үбэлэй hарануудта haалишад Е. Д. Будажапова, В. П. Аюшеева болон бусад эрхим амжалтануудые туйлаа hэн.

Ажахын эхэ хонидой 18 отарануудай арбаниинь зуутанай зэргэдэ гараhан байха юм. Ахалагша хонишод, Социалис Ажалай Геройнууд Д-Н. Б. Сундуев, О. Э. Сангадиева, хонишод Р. Б. Содбоева, Г-Ц. Ш. Гатапов, В. М. Лубсанов болон бусад жэл бүри нэгэ жэгдэ дүнгүүдые харуулна. Иигэжэ ажахы дотор зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 94 хурьган түлжүүлэгдээ.

Гэхэтэй хамта нёдондоной үбэлжэлгын үедэ үбhэ тэжээл хэды ехээр бэлэдхэгдэhэншье haa, эхэ хонидой тоо толгойнь урда жэлэйхидэ орходоо нилээдь үсөөрүүлэгдэhэн байна. Гадна колхоз дотор үйлэдбэрилэгдэhэн продукциин өөрынь үнэ сэнгынь үшөө ехэ байhаар.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадта hаяхан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота баяр ёhололой оршон байдалда барюулагдаба. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов эндэ үгэ хэлэхэдээ, сугларагшадые, бүхы колхозниигуудые энэ үндэр шагналаарнь халуунаар амаршалаад, саашанхи зорилгонууд тушаа тодорхойгоор тогтоhон байна. Тус колхоздо хүдөө ажахын үйлэдбэри жэл бүри дээшэлүүлхэ арга боломжонууд, нөөсэнүүд ihала бии. Жэшээлхэдэ, байгша ондо нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриhөө hү haамаа 400—500 килограммаар дээшэлүүлжэ, жэл соо 3000 килограммда хүргэхэ арга бии гэжэ тэрэ хэлээ. Ажахы доторхи нөөсэнүүдые элирүүлжэ хэрэглэхэ саг тулажа ерээ. Колхозой таряалан эрхилэлгэ мүнөө сагай эрилтэдэ хүрэнэгүй, мал ажал дээрэ үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри мүртэй ябуулагданагүй. Эдэ бүхы асуудалнуудые дары шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Саганов түгэсхэлдөө хэлээ.

Удаань колхозой түрүүлэгшэ Л. Б. Раднаев, ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой О. Э. Сангадиева, hүнэй комплексын зоотехник Д. Х. Аюшеева, хонишон Р. Б. Содбоева, кукуруза ургуулагша А. Г. Шакиров, ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Д-Н. Б. Сундуев, колхозой ахамад зоотехник Б. Р. Очиров, КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров гэгшэд харюугай үгэ хэлэхэдээ, түрэл Коммунис партидаа, гүрэн түрэдөө баяр баясхалангые хүргөөд, энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ, үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1100 килограмм hү haаха, зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, зуун үнеэн бүриhөө 95 тугал абажа, гарза хоролтогүйгөөр томо болгохо, ниитынгээ адууhа малые гарза багатайгаар ондо оруулха, гүрэндэ тушаагдаhан бүхы продукцияа hайн шанартайгаар тушааха байhанаа бултанайнгаа зүгhөө мэдүүлбэ. Мүн эрхилжэ байhан ажалаа хайшан гэжэ hайжаруулха, коллектив бүхэнэй, хүн бүхэнэй үүргые ба харюусалгые дээшэлүүлхэ тушаа өөhэдынгөө hанамжануудые, дурадхалнуудые тэдэнэр хэлэhэн байха юм.

Тиихэдэ баярай суглаан дээрэ 1986—1987 онуудай үбэлжэлгын үедэ колхозой мал ажал эрхилэгшэдэй бэелүүлхэ социалис уялганууд нэгэн дуугаар баталагдан абтаба.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Энээнэй урда тээ тэмдэглэгдэдэг байhан «Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» болон «Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» гэhэн hайндэрнүүдэй оронда «Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй болон агропромышленна комплексын болбосоруулгын промышленностиин үдэр» гэhэн hайндэр СССР-эй Верховно Соведэй Президиум бии болгобо.

Хүдөө ажахын болон агропромышленна комплексын болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр жэл бүри ноябриин 3-дахи воскресенидэ hайндэрлэгдэдэг байха.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшан соо пропагандистнуудай республиканска семинар үнгэргэгдэбэ. Хоёр үдэрэй туршада пропагандистнуудай урда партийна хүдэлмэрилэгшэд, Улаан-Үдын, Москвагай эрдэмтэд, дээдэ hургуулиин багшанар үгэ хэлээ. Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын, эрдэм-техникын дэбжэлтын, үйлэдбэриие эршэдхэлгын асуудалнуудаар, арбан хоёрдохи табан жэлэй онсо илгаанууд болон зорилгонууд тухай лекцинүүд уншагдаа.

Пропагандистнуудай урда КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков үгэ хэлэжэ, тэдэнэй асуудалнуудта харюусаа.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээлдэ онсо ехэ хариуусалгатайгаар бэлдэхэ заншал манай коллектив соо үнинэй тогтонхой юм. Бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри парткомой, политическэ гэгээрэлэй кабинедэй хиналта доро үнгэрдэг. Һуралсалай жэлэй урда тээ пропагандистнуудай семинар үнгэргэгдөө. Сентябриин 29-дэ парткомдо болоһон зүблөөнэй үедэ пропагандист бүхэндэ тусхай папканууд барюулагдаа. Тэрээн соонь түрүүшын хэшээлэй темээр элдэб материалнууд суглуулагдаа юм. Тодорхойлбол, хэшээлэй түсэб, һуралсалай программа, ороной, республикын, районой, комбинадай хүдэлмэриин 8 һарын дүнгүүд. Тиихэдэ парткабинет соомнай түрүүшын хэшээлдэ зорюулагдаһан «Пропагандистын булан» бэлдэгдэв.

Полит-һуралсалай материальна баазаһаа олон юумэн дулдыдадаг. Бүхы һургуулинуудаймнай хэшээлээ үнгэргэдэг таһалганууд һайн эрхэ байдалтай. Гол түлэб цехүүдэй улаан булангуудта, мастернуудай мэргэжэлтэдэй кабинедүүдтэ һуралсал болодог. Һуралсалай эхилһэн ушараар эдэ кабинедүүдтэ, таһалгануудта тусхай шэмэглэл хэгдэжэ, комбинадай, цехүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд үргэнөөр толилогдоо, уряа лозунгнууд бэшэгдээ юм. Юрэнхыдөө, һайндэрэй оршон байдалда һуралсалаа эхилхэ гэжэ оролдообди.

Обществаю шэнэ туйлалтануудтэ тээшэ эршэмтэйгээр дабшуулха, тэдэниие шиидхэлгэдэ ерэд зоной, ажалша коллектив бүхэнэй зохёохы хүсэ шадалые элсүүлэн хабаадуулха гэһэн КПСС-эй XXVII съездын заабарие бэелүүлгэдэ политическэ ба экономическа һуралсал горитой ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ «1986—1987 онуудай һуралсалай жэлдэ ажалшадай политическэ ба экономическа һуралсалые эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо хэлэгдээ һэн. Энэ заабаритай зохилдуулан, түрүүшын хэшээлнүүдэй үедэ удха түгэс хөөрэлдөөнүүд үнгэрөө.

Ахамад экономист С. П. Ощепков «Экономикые эршэмтэйгээр хүгжөөлгэ» гэһэн курс үзэдэг теоретическэ семинарай пропагандистаар томилогдоо. Тэндэнь гол түлэб ахамад мэргэжэлтэд, цехүүдэй начальнигууд һурадаг юм. Байгша табан жэлдэ предприятияа һэльбэн шэнэлһэнэй, техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлһэнэй үндэһөөр үйлэдбэриингээ хэмжээе дээшэлүүлхэ, гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулха зорилготойбди гэжэ С. П. Ощепков онсолон тэмдэглээ. Худалдан абагшадай һонирхохогүй, склад, магазинуудта хэбтэхэ продукци гаргаха эрхэгүйбди гэжэ пропагандист хэлээ.

Түрүүшымнай хэшээлдэ партиин Октябрьска райкомой секретарь Р. П. Сафонов, пропаганда ба агитациин таһагые даагша А. А. Хантаев, Зүүн-Сибириин соёлой институдай багша Ю. А. Банеев болон бусад байгаа.

Л. М. ПУШКИНА,
нарин сэмбын комбинадай парткабинедые даагша.

Октябриин 1-дэ политическэ ба экономическа һуралсалай шэнэ жэл эхилээ. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр шудалалгада гол анхарал хандуулагдаха юм. Бүхы орон соохидол адляар, Улаан-Үдын предприяти, эмхи зургаануудта түрүүшын хэшээл «Арбан хоёрдохи табан жэл — ороной социально-экономическа хүгжэлтэдэ үндэһэн хубилалтануудай табан жэл» гэһэн темээр үнгэрөө.

НЭН ТҮРҮҮН — ОРОЛДОЛГО

Ажахые эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда заводойнгоо шата шатаар орожо байхада, хүдэлмэришэдтэ, мэргэжэлтэдтэ ямар эрилтэнүүд табигданаб гэжэ шагнагшадта ойлгуулхын тула манай пропагандистнууд байгша ондо горитой оролдолго гаргаха ёһотой. Хүн бүхэнэй экономическа мэдэсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин газар бүхэндэ нөөсэнүүдые бэдэржэ һургаха, ажал зүбөөр эмхидхэһэнэй, тодорхой нягтаар түсэблэлгэ хэһэнэй, эд хэрэгсэлнүүдые алмаһанай, журам шангадхаһанай ашаар эсэсэй эрхим дүнгүүдые туйлаха зорилго табигдана.

Коллективүүдэй, шагнагшадай үйлэдбэриин болон ниитын ажал ябуулгын онсо шэнжэнүүдые хараада абан, һуралсалай түхэл янзануудые өөһэдөө шэлэн тодорхойлхо эрхэ партийна организацинуудта олгогдоо гээшэ ааб даа. Жэшээнь, локомотив хэбсаралгын цех соо В. И. Глазуновой, В. А. Ивановой бригадануудай үндэһэ һуури дээрэ комплексно хоёр һургуули байгуулагдаа. «Сугтаа хүдэлөөд, сугтаа һуранабди» гэһэн гуримаар һургуулинуудые байгуулга хадаа бригадануудай коллективүүдые тогтууритай болгоно, гэшүүдэйнь экономическа, техническэ бэлэдхэлые һайжаруулна, ажахын тоосоондо бригадануудай оролгые хүнгэдхэнэ. Һуралсалай байгша жэлдэ энэ туршалгын хэр ашагтай байһые наринаар шалгахабди. Тодорхой экономикын һургуулинуудта бүхы мэргэжэлтэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха гэһэн заводой экономическа һуралсалай талаар соведэй шиидхэбэри туһатай байха бэзэ гэжэ хүлеэнэбди. Мүн зарим цехүүдтэ коммунистнуудые, комсомолшуудые нэгэ һургуулида нэгэдхээбди.

Сентябриин 23-да 1986—1987 онуудай һуралсалай жэлдэ заводой ажалшадай политическэ, экономическа һуралсалай байгууламжа парткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, пропагандистнууд баталагдаа.

КПСС-эй обкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй шагнагшадта онсо анхарал хандуулхабди. Юундэб гэхэдэ, эдэмнай һуралсалаа түгэсхөөд, манай пропагандистнууд болохо ха юм.

Һуралсалай жэлэй урда тээ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Заводоуправлениин таһагуудые даагшанарта һуралсалай үедэ хэрэглэгдэхэ материалнуудые бэлдэхэ, пропагандистнуудта методическа туһаламжа үзүүлхэ даабари үгтэһэн байгаа. Илангаяа предприятиие һэльбэн шэнэдхэлгын, шэнээр зэбсэгжүүлгын, алмалта, арьбалалтын талаар тоо, баримтанууд бэлдэгдээ. Жэшээнь, товарна продукциин өөрын үнэ сэнгые имагтал 1 процентээр доошолуулһанай ашаар, заводто 719 мянган түхэригэй алмалта туйлахаар байна. Иимэрхүү тоо, баримтанууд пропагандистнуудта үгтөө. Тиихэдэ заводой олон хэһэгтэй газетэдэ полит-һуралсалда зорюулагдаһан тусхай хуудаһан гаргагдаа.

Пропагандистнуудай семинарай үедэ КПСС-эй XXVII съездын делегат, заводой начальник В. В. Саржан, экономикын талаар начальнигай орлогшо В. Т. Тыванюк, түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник В. С. Кузнецов болон бусад үгэ хэлээ. Сентябриин 26-да пропагандистнуудай слет үнгэрөө.

Түрүүшын хэшээл шагнагшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Һуралсалдамнай ерэһэн городой, районой хүтэлбэрилэгшэд миин шагнаад гараа бэшэ, харин өөһэдөөшье хэшээлнүүдые хүтэлбэрилөө гү, али хабаадалсажа, үгэ хэлээ. Жэшээнь, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь П. А. Чукреев дизельнэ цехтэ, горкомой таһагые даагша Л. К. Уланова модельнэ цехтэ, партиин Железнодорожно райкомой секретарь В. И. Желаев техническэ хиналтын таһагта, Политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант В. В. Заикина вагонно комбинадта болоһон хэшээлнүүд дээрэ үгэ хэлээ.

В. БОРОДИНА,
локомотив-вагон заһабарилгын заводой полит-гэгээрэлэй кабинедые даагша.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ БАРИЛГАНУУД

МОДОШО ДАРХАН

Бригадир Х.-М. И. Плиев таби гаран наһатай. Гэбэшье нилээд залуугаар харагдадаг, нюдэндөө галтай хүн юм. «Главбурятстройн» оньһожоруулагдамал 28-дахи нүүдэл колонной эрхим хүнүүд» гэһэн Хүндэлэлэй самбарта тэрэнэй нэрэ томо үзэгүүдээр аржытар бэшэгдэнхэй.

— Хаджи-Мурат Измайлович гартаа онсо дүйтэй,— гээд коллективэй хүтэлбэрилэгшэд баталдаг,— Модошо дархан, шулуушан, бетонщик, механизатор... Үнэниинь хэлэхэдэ, модошо дархан болохоёо тэгүүлдэг хүнүүд үсөөн юм. Эндэ өөрын нэгэ шүнэл, татаса хэрэгтэй. Ямаршье барилгада модон хэрэглэгдэдэг гээшэ. Харин модоной байһан газарта модошо дархашуулай хэрэгтэйнь ойлгосотой.

Нүхэр Плиевэй шадабари тухай элдэб хөөрэлдөөн дуулдадаг. Һүхын ори ганса далайсаар эгээл хэрэгтэй хэмжүүрые буулгажархидаг. Табан миллиметр хэрэгтэй һаань — табые, хоёрые һаань — хоёрые... «Зуруулай модо хоёр болгожорхидог» гэжэ байжа үшөө нэмээдэг. Өөрһөөнь энэ зуруул тухай асуухадам, энеэн һэгад хэлээ һэн:

— Юумэ һанаанһаа абажа яданагүй ха юм даа. Гэбэшье юуниинь зүбтэйб гэхэдэ, модошо дархан нюдөөрөө һайса «хэмжэхэ», һүхөөрөө зүб сабшажа шадаха ёһотой. Үгыл һаа, эшэгүй һүхэдэл адли бшуу.

Плиевэй толгойлдог бригадын 30 автомашинын гараж бодхоожо байхыень адаглан хараа бэлэйб. Модошо дархашуул энэ удаа бетонщигууд боложо хүдэлөө.

— Измайлович! Дархалалгаяа дүүргээ гүт? — гэжэ прораб асууна.

— Тиимэ. Хадааһамнай томошогууд байжа, бага зэргэ удаарбабди.

— Бетонно хүдэлмэриеэ эхилэгты. Бетоной холисо ерээ.

— Зай,— гэһэн үлүү үгэгүй, тоб байса харюу дуулдаа һэн.

Бригадир модон хайрсагтаа хадааһа, алха, һүхэ гэхэ мэтэеэ ябталан хээд, саашань абаашажа табина. Удаань залуу барилгашадта дүтэлжэ, заабари үгэнэ. Хүдэлмэришье эхилшэбэ.

— Костя, мастерогшни хаанаб? Хүрзөөр кочегар мэтэ хүдэлхэ гээ гүш?

— Яараха дундаа вагончигтоо мартааб. Хаджи-Мурат аха.

— Миний хайрсагһаа аба. Запас гээшэ ходо хэрэгтэй болодог,— гэбэ.

Болдогтой солдогтой, яама ухаабтай харгыгаар ЗИЛ-130 уухилһаар дүтэлбэ. Жолоошон оньһон түхеэрэлгэ даража, кузоваа ёсдэнь бодхооно. Бетоной холисо томонууд амһартанууд руу хүжүүнээр «урдана». «Нэмэлтэ холисо ерэбэ. Ямар һайн гээшэб. Хүдэлжэл мэдэ... Одоо материалгүй байхаһаа ядуу юумэн үгы» гэлдэжэ байгаад, бригадынхид һахы-һалаг хүдэлнэд. Нэгэниинь нүгөөдэеэ миин шэртэжэ зогсохо гү, али хүшэеэ гамнан хүдэлхэ хүнүүд үгы.

Иимэ нэгэн һанал хүсэлтэй коллективые байгуулха хэрэгтэ бригадир Хаджи-Мурат Плиев хубитаяа ехээр орууланхай. Журамтай гуримтайгаар, хэһэн юумэеэ бодомжотойгоор хэхэ, эдэбхи үүсхэл гаргаха гэһэн заабари бригадада жэншэдгүй сахигдадаг. Ондоогоор хэлэбэл, үгээ ойлголсон хүдэлхэ гээшэ тон шухала бшуу.

Түгнын шулуу нүүрһэнэй уурхайн барилгада хүсэ шадалаа, шадабаряа зорюулһан энэ хүнтэй хөөрэлдэхэдэм, нюдэнэйнгөө харасые зэзлүүдгүй барилгын талмай тээшэ заланхай һэн. Тэрэнэй һанаата болоһые ойлгоноб. Хайшан гээд, ямараар хүдэлмэри ябажа байнаб, шанарынь ямар бэ гэһэн асуудал тэрээндэ амар заяа үзүүлнэгүй. Уралан дархалалгаар бусадта булигдашагүй энэ хүниие уурхайн барилгашад үнэн зүрхэнһөө хүндэлдэг лэ.

М. БОЛОНЕВ,
Главбурятстройн 28-дахи ПМК-гай начальнигай орлогшо.

АЖАЛЫНЬ УРАГШАТАЙ

Хүрбын, Хандагайн, Дээдэ-Үдын леспромхозууд Хорин районой промышленна томо предприятинуудай тоодоородог. Район доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысоондэ илажа гараһан коллективүүдэй дунда эдэ предприятинууд нэрлэгдэһэн байдаг. Бүтээсэ ехэтэй ажалаараа холо ойгуур суурхаһан бригада, участогууд эдэ предприятинуудта олон юм. Жэшээлхэдэ, Хүрбын леспромхозой Г. П. Слеповэй хүтэлбэрилдэг бригада байгша оной эхинһээ даабаряа 130 процент дүүргэжэ, түрүү һуурида дабшана. Тогтонижонги энэ коллективэй олонхи гэшүүдынь коммунис ажалай уларнигууд болонхой.

Район доторoo суурхадаг Дээдэ-Үдын леспромхозой коллектив байгша оной эхинһээ урагшатайгаар ажаллана. Тус коллектив модо бэлэдхэхэ, тэрэнээ зөөжэ гаргаха түсэбүүдээ сүм бэелүүлһэн байха юм. Эндэхи Н. С. Гавриловай бригада ойн хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые угтуулан, юһэн һарын даабарие дүүргэжэ амжаа һэн.

Эдэ предприятинуудһаа гадна районой гурбан лесхозой коллективүүд амжалта түгэсөөр ажаллана. Дээдэ-Тайлсын, Хорин лесхозуудай модошод юһэн һарын түсэбүүдые болзорһоонь урид бэелүүлһэн габьяатай. Илангаяа ажахынууд хоорондын лесхозой коллектив амжалтатай. Республикын, районой дамжуулгын Улаан тугуудаар нэгэтэ бэшэ урмашуулагдаһан энэ коллектив жэлэй эхинһээ 420,5 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Энэ амжалтада модо болбосоруулдаг цехэй коллектив горитой хубита оруулаа. Тэдэнэр энэ хугасаа соо 47,8 мянган түхэригэй продукци гаргажа, хэрэглэгшэдтэ эльгээгээ. П. И. Глебов, А. И. Садовский, И. И. Борисов гэгшэдэй бүтээһэн продукци түрүүшын шалгалтаар тушаагдадаг.

Байгша оной түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн эдэ түрүү коллективүүд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула хамаг нөөсэ, арга боломжонуудаа элсүүлэн, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнхай.

Э. БУДАЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.

Совет орон дотор

ХҮГЖЭМТЭ ФЕСТИВАЛЬ

ВЛАДИВОСТОК. «Искусствын уран бэлигтэн — хүдөөгэй ажалшадта» гэһэн хүгжэмтэ фестивалиин һүлдэ тэмдэг Алас-Дурнын хизаарай хото городууд болон һуурин тосхонуудые шэмэглэн гообо. Москвагай, Ленинградай, Белоруссиин болон Прибалтикын артистнууд хүдөөгэй хүн зоной урда концерт харуулна. Таряалангай болон фермэнүүдэй ажалшадта һайндэрэй иимэ программа түрүүшынхеэ эмхидхэһэн хизаарай агропромышленна комитедтэй суг хамта хизаарай филармони зохёохы коллективүүдэй гастрольдо ябаха газарнуудые тодорхойлһон байгаа. Владивостогой, Уссурийскын болон Находкын стадионууд дээрэ түрүүшүүлые, социалис мүрысоондэ илагшадые ёһолон хүндэлэлгын болоһоной һүүлээр ехэ концертнүүд табигдажа, фестиваль түгэсэхэ юм.

ГОРОДОЙХИДОЙ ХҮСӨӨР БАРИГДАА

ПЯРНУ (Эстониин ССР). Эндэ «Мир» кинотеатр нээгдэжэ, социально-соёлой шэнэ түб байгуулагдаба.

Хотын ерээдүйн хүгжэлтын түсэбүүдтэ тус кинотеатрай оруулагдаагүй байһаниинь һонин. Тиибэшье тэрэ тон богони болзорто баригдаа.

Урзанда жэлдэ депутадуудтай һунгагшадай уулзалга дээрэ микрорайоной хүгжэлтэ тухай асуудал шангаар табигдаһан байгаа. Мүноонэй байранууд, һургуулинууд, спорткомплекс, магазинууд, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын пунктнууд — эдэ бүгэдэ бии аад лэ, үдэшэеэ үнгэргэхын тулада хотын түб ошохо хэрэгтэй һэн. Тэдэнэрэй нэрээр ороһон шүүмжэлэл тушаа депутадууд ехээр бодожо үзөө.

Горкомой иимэ дурадхал оруулхада, зарим тэды мүнгэ олохобди гээд республиканска органууд мэдүүлһэн байгаа. Олониитэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсожо, кинотеатрай проектые өөһэдөө зохёоһон байна. Барилгын эмхинүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Хүдэлмэришэд тухай асуудалай табигдахада, городойхид өөһэдөө туһалхые ерээ һэн. Партиин горкомой болон комсомолой уряада ажалша бүхы коллективүүд ажал хэрэгээрээ харюусаа.

(ТАСС).

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

«Агропромстройматериалы» трестын Каменскын барилгын материалнуудай участогай коллектив Агуу Октябриин 69 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө габшагайгаар ажаллана. Бригадануудай һарын хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдаа. Бетоной холисо шудхадаг А. К. Трудовагай бригада найман һарын түсэб 106 процент дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ.

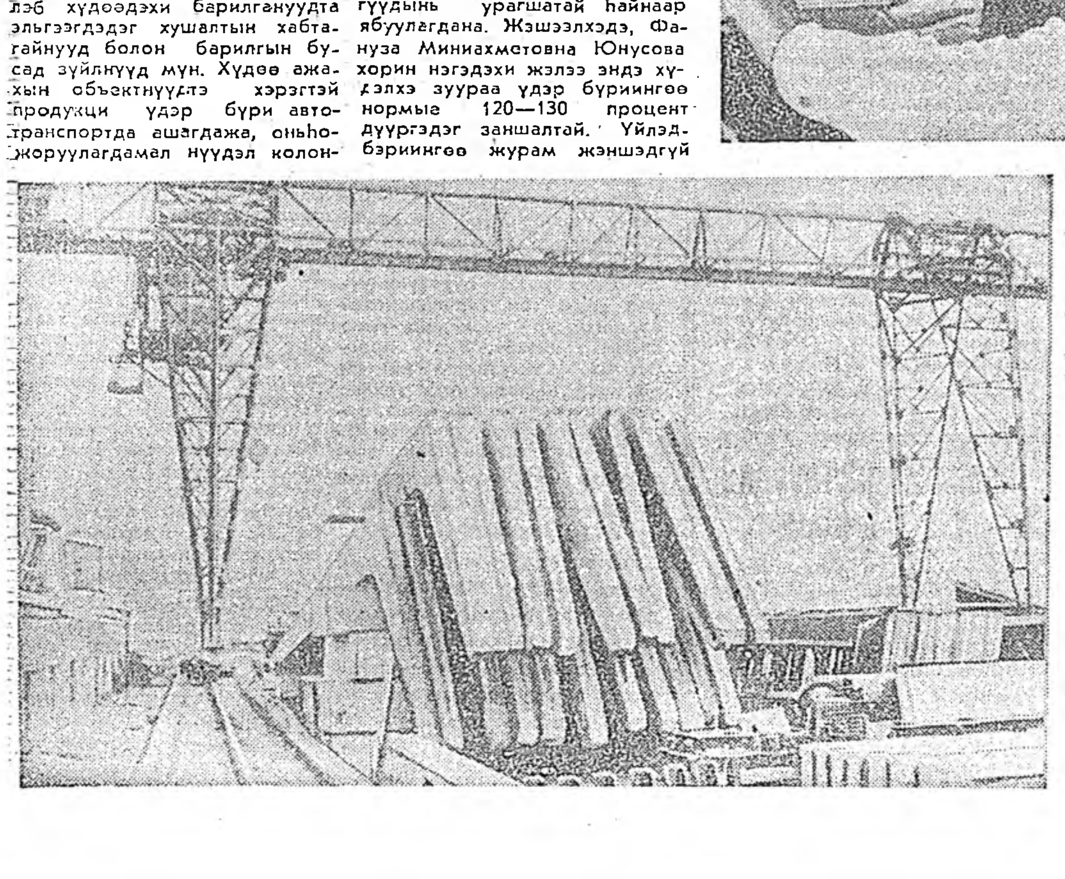
Участогта түмэр-бетон 100 гаран ондо ондоо зүйлнүүд бүтээгдэнэ. Энэ хадаа гол түлэб хүдөөдэхи барилгануудта эльгээгдэдэг хушалтын хабтагайнууд болон барилгын бусад зүйлнүүд мүн. Хүдөө ажахын объектнүүдтэ хэрэгтэй продукци үдэр бүри автотранспортдо ашагдажа, оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннуудта абаашагдадаг юм. Мүнөө жэлдэ участогай коллектив продукциин хоёр шэнэ зүйл гаргадаг болоо.

15 жэлэй туршада эндэ Анна Кирсантьевна Трудова ажаллана. «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн гурбан тэмдэгээр гурбан удаа шагнагданхай. Хүтэлбэрилдэг бригадань оло дахин мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Бригадада олонхинь хори гаран жэлэй туршада ажаллана. Дүй дүршэлынь ехэ, бэе бэедээ саг үргэлжэ хамжан туһалалсадаг, тиимэһээ хэрэгүүдынь урагшатай һайнаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Фануза Миниахметовна Юнусова хорин нэгэдэхи жэлээ эндэ хүдэлхэ зуураа үдэр бүриингөө нормые 120—130 процент дүүргэдэг заншалтай. Үйлэдбэриингөө журам жэншэдгүй сахидаг, хүдэлмэриингөө шанарта эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ коллективэй ниитын ажабайдалһаа хойнотодэггүй — профсоюзай месткомой социальна страхованиин талаар комиссида гэшүүнээр һунгагданхай. «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаа һэн. Мотористка Антонина Григорьевна Хлызовагай хүдэлмэри тухай мүн лэ һайшаалтай үгэнүүдые дууламаар.

Участогайхид трестдэ баталагдаһанай ёһоор продукци эльгээхэ графигаа жэншэдгүй дүүргэнэ. Тиихэдэ продукциин ассортиментые хараалагдаһанай ёһоор бүтээн гаргадаг гээшэ. Электрын элшэ хүсэ, хүдэлмэриин сагые алман арьбалһанай ашаар эдэнэр хахад жэлэй туршада 341.300 түхэриг алмалта хээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бэлэн продукци ашагдахань. 2. А. К. Трудова ажалдаа.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум...

РСФСР-эй АГРОПРОМЫШЛЕННА КОМПЛЕКСЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД бол... ДЭЙ КОЛХОЗНИГУУДЫЕ, ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ ... ДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ болон байгуулха талаар түсэбт... хи табан жэлэй даабаринуудые, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ ... тануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Николаева Людмила Дмитриевнае — Загарайн заһабарилгын-техническэ предприятиин ахалагша товаровед.

Новолодский Иван Трофимовичые — Кабанскын районой Байгал-Хударын совхозой автомобилиин жолоошон.

Номноева Валентина Харлампиевнае — Кабанскын районой Хандалын совхозой һаалишан.

Осеев Дмитрий Матвеевичые — Хяагтын районой Хяагтын совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Осоров Даша-Сырен Сыреновичые — Түнхэнэй районой «Мир» колхозой отделениин агроном.

Осоров Ойдоп Цыреновичые — Баунтын районой Монгойн совхозой мал адуулагша.

Очирова Мария Лобановнае — Захааминай районой Харацайн совхозой һаалишан.

Очиров Цырен Кушеевичые — Баргажанай районой Уланай колхозой механизатор.

Падерин Владимир Васильевичые — Хяагтын районой Хяагтын совхозой механизатор.

Панькова Анна Фирсовнае — Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан.

Перелыгин Григорий Самсоновичые — Бэшүүрэй заһабарилга-техническэ предприятиин слесарь.

Пермякова Любовь Григорьевнае — Ивалгын районой Сэлэнгын совхозой һаалишан.

Пестерев Сергей Алексеевичые — Улаан-Үдын һүнэй комбинадай слесарь-заһабарилагша.

Попова Любовь Андреевнае — Яруунын районой «Комсомольский» совхозой тугалшан.

Раднаев Бадма-Цырен Дамбаевичые — Яруунын районой «Целинный» совхозой бригадир.

Разуваева Галина Сергеевнае — Бэшүүрэй районой Охин-Булагай совхозой һаалишан.

Ринчинов Даша Памаевичые — Захааминай районой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой отделениин эрхилэгшэ.

Саликов Михаил Петровичые — «Петропавловскагропромтранс» гэжэ транспортна нэгэдэлэй автомобилиин жолоошон.

Самбуев Дансаран Батуевичые — Зэдын районой Бооцын совхозой хонишон.

Санжиев Бимба Цыденовичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон.

Сахарова Галина Филипповнае — бройлерно мяха үйлэдбэрилхэ талаар Загарайн нэгэдэлэй оператор.

Сахияева Мария Георгиевнае — Зэдын районой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Сахнова Зоя Кирилловнае — Зэдын районой Торийн шубуунай фабрикын оператор.

Сергунова Лидия Андреевнае — Улаан-Үдын горплодоовощторгын магазинай ахалагша наймаалагша.

Сизых Василий Афанасьевичые — Бэшүүрэй районой «Дружба» колхозой овощ ургуулагша.

Синявин Виктор Михайловичые — Загарайн районой Үнэгэтэйн үрэ жэмэсэй-овощиин заводой директор.

Слепнева Галина Лукиничнае — Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Смолянинова Галина Степановнае — Ивалгын районой Улаан-Үдын шубуунай фабрикын оператор.

Снегирева Светлана Федоровнае — Хойто-Байгалай районой «Тыйский» совхозой һаалишан.

Содномов Александр Батомункуевичые — «Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй Шэбэртын барилгын участогай электро-гагнууршан, Бэшүүрэй район.

Содномов Ким Дашеевичые — Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой бригадир.

Солодовников Иван Ивановичые — Кабанскын районой «Кабанская» гэжэ шубуунай фабрикын механизатор.

Сонопов Федор Сындеевичые — Ахын районой «50 лет Октября» колхозой мал адуулагша.

Суранов Ефим Лукичые — Кабанскын районой «Большереченский» совхозой механизатор.

Тогмитов Санжай Данзановичые — Захааминай районой Хамнийн совхозой мал адуулагша.

Тогошеева Доржи-Ханда Цыдендамбаевнае — Захааминай районой «Михайловский» совхозой һаалишан.

Тогошиев Цырен-Доржо Доржиевичые — Бэшүүрэй районой Калининай ... зой хонишон.

Трескин ... чые — Баунтын ... ладай ... лагша.

Угрюмов ... евичые — Буряадай Госагропромой ... чальник.

Фомин ... вичые — Загарайн ... хоорондын ой... хын модо ...

Хайрулин ... вичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» ... мэриие хүтэлэ...

Хобраков ... вичые — Хурамхаанай районой Аргатын ... мад инженер.

Цикало ... — Ивалгын ... Үдын шубуу... бригадир-зоо...

Цыденов ... чые — Мухар-Шэбэрэй ... Суулгын ...

Цырендылыков ... Жимбиевичые-... оной Могсохо... механизатор.

Цыренжапов ... дамбаевичые-... оной «Темник» ... торист.

Шаповалова ... ловнае — хүдөө... нуудые искусс... үрэжүүлгын ... жаруулха хэрэ... хар-Шэбэрэй ... рондын техни...

Шелапугина ... меновнае — Я... Нарһатын сов...

Ширапова ... — Хорин р... евский» совхо...

Шоёнова ... реновнае — ... ной Шасаргын... дэлмэришэн.

Шульгин ... вичые — Бурягын-мелиора... туршалга үйлэ... мал адуулагша... он.

Якимов ... — үйлэдбэриин ... ропромхими... низатор.

Янданов ... — Түнхэнэй р... нэрэмжэтэ ко... затор.

Янькова ... — Захааминай ... үйлэдбэрие ...

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Агапов Александр Васильевичые — Кабанскын районой заһабарилгын-техническэ «Кабанская» гэжэ предприятиин электро-гагнууршан.

Акулов Евгений Георгиевичые — Тарбагатайн районой агропромышленна нэгэдэлэй заһабарилгын-техническэ «Тарбагатайское» гэжэ предприятиин автомобилиин жолоошон.

Алимасов Семен Борисовичые — Яруунын районой «Коммунизм» колхозой бригадир.

Андреев Владимир Семеновичые — үйлэдбэриин «Курумканскагропромхимия» нэгэдэлэй механизатор.

Аносов Прокопий Иннокентьевичые — Прибайкалиин ажахынууд хоорондын ой модоной ажахын модошо дархан.

Бадмаев Бато-Мунко Аюшеевичые — Баргажанай районой Уланай колхозой хонишон.

Бадмаев Дабо Анхаевичые — Хурамхаанай районой агропромышленна нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо.

Бадмаев Кирилл Дашиевичые — Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой ахамад ветеринарна врач.

Бадмаев Саян Цыбеновичые — Яруунын районой «Комсомольский» совхозой механизатор.

Бадмаев Цыден Цыренжаповичые — Яруунын районой Яруунын совхозой механизатор.

Бадмажапова Цырен-Дулма Санжиевнае — Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхозой мал адуулагша.

Базаржапов Зоригто Чимитовичые — Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Базаров Михаил Дагбаевичые — Баунтын районой Джилиндын совхозой механизатор.

Базарова Цыцекма Дашиевнае — Хэжэнгын районой тоһоной заводой мастер-сыр үйлэдбэрилэгшэ.

Баинов Бато-Мунко Гармаевичые — Зэдын районой «Мир» колхозой механизатор.

Бальжанов Сергей Очировичые — Захааминай районой Ёнгорбойн совхозой механизатор.

Бальжиев Содном Чойдоновичые — Зэдын районой «Коммунизм» колхозой хонишон.

Балханов Виктор Иосифовичые — үйлэдбэриин «Буряскагропромстрой» нэгэдэлэй Заречнэ барилгын материалнуудай комбинадай директор.

Бардамов Борис Михайловичые — Буряадай АССР-эй Госагропромой таһагай начальник.

Батлаев Данзым Аримпаловичые — Түнхэнэй районой Туранай совхозой мал адуулагша.

Батомункуев Ганжур Дамдиновичые — Хяагтын районой Алтайн совхозой механизатор.

Батуев Владимир Цыретаровичые — Сэлэнгын районой Тельманай нэрэмжэтэ совхозой ахалагша хонишон.

Батуев Сергей Данзановичые — Сэлэнгын районой «Эрдэм» колхозой автомобилиин жолоошон.

Батуева Цырма Очировнае — Хурамхаанай районой Дэрээнэй совхозой һаалишан.

Бекетова Аграфена Федоровнае — Зэдын районой Торийн мориной заводой һаалишан.

Березовский Владимир Сергеевичые — үйлэдбэриин «Бурятскагропроммехмонтаж» нэгэдэлэй Кабанскын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонной газоэлектро-гагнууршан.

Битуев Иннокентий Иосифовичые — Ивалгын районой Байгалай ОПХ-гай ахалагша хонишон.

Бобков Алексей Константиновичые — Түнхэнэй үрэ жэмэсэй-овощиин заводой автомобилиин жолоошон.

Ботоева Анна Борисовнае — ургамалнуудые хамгаалха талаар Буряадай республиканска станциин лабораториие даагша, Улаан-Үдэ хото.

Бронников Сергей Ивановичые — Түнхэнэй районой Саянай совхозой автомобилиин жолоошон.

Бугохолов Федор Дамбинимаевичые — Хяагтын районой Ехэ-Нугын совхозой ахалагша хонишон.

Бухольцев Николай Федоровичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхозой ахалагша хонишон.

Буштаренко Михаил Григорьевичые — Хурамхаанай ажахынууд хоорондын ой модоной ажахын автомобилиин жолоошон.

Буянов Иннокентий Тимофеевичые — Кабанскын районой Шергинскэ совхозой модошо дархан.

Варфоломеев Георгий Григорьевичые — үйлэдбэриин «Мухоршибирскагропромхимия» нэгэдэлэй начальник.

Варфоломеев Иван Тарасовичые — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Ветохин ... новичые — Ула... серанэ заводо... ша.

Галданов ... вичые — Буряад... хын эрдэм ш... тудай лаборат... Улаан-Үдэ хот...

Галсанов ... чые — Хорин... оргиевский» ... шон.

Гармаев ... вичые — Захаа... Цахирай совхо...

Гатаулин ... ловичые — Зэды... нинэй нэрэмжэ... ханизатор.

Гирь Никола... — Сэлэнгын р... нэрэмжэтэ сов... рист.

Голендухин ... вичые — ... мехмонтаж» ... Шэбэрэй нүүд... лагдамал коло... гагшадай бри...

Гомбодоржиев ... жо Будаевич... бэрэй районой ... на» колхозой ...

Гомбоев Вла... вичые — Зэдын ... мунизм» колхо...

Гончаров ... вичые — Загарай... «Дружба» сов...

Горбов Сем... чые — Кабанск... фабрикын ме...

Давыдов ... чые — Загарайн... гант» колхозой...

Дармаев ... вичые — Хэжэн... хайтын совхоз...

Дашеев Сер... вичые — Захаа... СССР-эй 50 ж... жэтэ совхозой...

Демин Васи... чые — Түнхэнэй ... барилгын-техни... ское» гэжэ пре... терскойе даагш...

Дондоков ... евичые — Хорин... Анаагай совхоз...

Доржиев ... вичые — Баунты... гойн совхозой...

Доржиева ... —Хэжэнгын ... гын совхозой...

Доржиева ... нае—Захааминай... тэлүүрэй совхо...

СССР-эй Верховно Соведэй ...
Түрүүлэгшэ ...

СССР-эй Верховно Соведэй ...
Секретарь Т. МЕН...

Москва, Кремль. 1986 оной августын 29.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

гаанууд хүдэлмэрэе һайжаруулха зэргэтэй. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, транспортын, худалдаа най-

рюусалга шэнэ хууляар ехэ болгогдоо. Хулгайлһан юумэнэйнгеэ сэнһээ олон дахин ехэ яла хулгайлагша түлэхэ

...Л ХЭНГҮЙ, ОЛЗО ОЛОХО ...РГАНУУДЫЕ ХААХА

маанай албанууд хүдэлмэриин муу байһан ушарһаа гүрэнэй автомашинануудые хубиин хэрэгтэ ашаглаха, эхэнэрнүүдэй үбэлэй сабхи, эрэшүүлэй ондатра малгай гэхэ мэтэнүүдые гүрэнэй магазинуудһаа олоор абаад, үнэтэйгөөр худалдажа, олзо олохо, гэр байра бодхоогоод, дабхар сэнгээр наймаалха гэхэ мэтэ хуули бууса ябадалнууд манай эндэ үзэгдэдэг гээшэ.

«Хүн бухэнһөө арга шадабаринь зэргээр, хүн бухэндэ —хэһэн ажалайнь зэргээр» гэһэн социализмын гол ёһон СССР-эй Үндэһэн хуулиин 14-дэхи статья соо бэшээтэй юм. Энэ хуули тон наринаар сахигдаха зэргэтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай ороной зарим республиканууд болон областьнуудта, мүн тэрэ тоодо манай республикадашье социалис ёһо заншалай, Совет хуулиин эрилтэнүүдые бүдүүлигээр хазагайруулха, эбдэхэ ушарнууд олон болоһон байна. Жэшээлхэдэ, гүрэнэй түсэб дүүргээгүй байһан аад, дүүргээбди гэжэ худал мэдээсэлнүүдые засагай зургаанда үгөөд, хуули бусаар мүнгэн шан абажа, гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ ушарнууд олон болоо. Эдилгэ, элдэб бэлэг абаха ушарнууд олошороо. Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ОРС-ын наймаанда худэлдэг Ереминае шалгахада, хоёр мянганһаа дээшэ түхэригэй эд бараан дуташаһан байба. ОРС-ын ревизорбухгалтер Лаврова 600 түхэриг эдилгэ абаад, Ереминагай гарһаан гарзые нюугаа. Еремина, Лаврова хоёр хуулиин харюусалга амсаа.

«Бурятфото» нэгэдэлэй түлөөлэгшэ гээшэб гэжэ өөртөө тушаал олгоод, Мэракулин гэдэг республикын районуудаар ябажа, хүнүүдэй 2462 түхэригэй фото-зураг буулгаад, түлбэри болгон абаһан 680 түхэриг үбэршэлһэн байна. Гүрэнэй предприятиин гаршаг хэрэглэн, хубидаа олзо бэдэрһэн Мэракулин сүүдлүүлээ.

Гүрэнэй, колхозуудай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин зөөри үбэршэлэгшэдые тоолохо болоо һаа, нилээд олон. Материальна хэрэгсэлнүүдые мууса тоолохо, тэдэ бүгэдые харуул муутайгаар орхихо, газарта үрихэ, үбэршэлхэ ябадалнууд гарадаг байна. Тэдээнһээ гадна ажаллажа байһан газарһаа жэжэ эд хэрэгсэлнүүдые хулгайлха ушарнууд олон. Тэрэнэй түлөө хаболоо.

Үмсэдөө барижа байһан таһяа, гахай болон бусад малаа магазинһаа худалдажа абаһан хүрпээгээр, гурилаар, хилээмээр тэжээһэнэй түлөө штраф 50-һаа 100 түхэриг хүрэтэр ехэ болгогдоо. Хэрбээ энэ гэмтэ ябадалаа дабтан үргэлжэлүүлбэл, гэм хэгшэ уголовно харюусалга амсаха, 100 түхэригһөө 500 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ, харин тэжээһэн малынь ямаршье түлбэригүйгөөр гүрэнэй зөөри болгогдон абтаха юм.

Гэр байрагүйдэжэ ядарһан хүнүүдһээ гүрэнэй тогтооһон сэнһээ холо дээгүүр түлбэри абажа, өөрынгөө мэдэлэй байрада дам байлгажа, олзо олохо ушарнууд олон. Иигэжэ хуули бусаар олзо ологшодые коммунальна ба финансын зургаануудай албан тушаалтад, зэргэлжэ һууһан эрхэтэн зон элирүүлэн гаргахада, туһалха зэргэтэй.

Хубиингаа хэрэглэмжэ хангахын тулада саад баридаг, огород таридаг һайн хэрэг һүүлэй жэлнүүдтэ дэлгэрээ. Тиигэбэшье зариман элдэб гоё һайхан сэсэгүүдые теплицэдээ тараад, тэрэнээ дэлгүүртэ үнэтэйгөөр худалдаад, олзо ехээр олодог болонхой. Хонжоо наймаа хэдэг энэ зүргэ хаагдаха, хүдэлмэришэндэ, алба хээгшэдэ, пенсионертэ үгтэһэн газарай участок эдээ хоолдо оролсодог зүйлнүүдые ургуулгада зорюулагдаха ушартай гээшэ.

Гүрэнэй зөөри баялигуудые, тэрэ тоодо автомашина болон бусад ашаа зөөдэг хэрэгсэлнүүдые, эзэн ёһоор ашаглаха, тоосоо бүридхэл, хиналта, шалгалта һайжаруулха ябадал хулгайн болон хуули буса үрилтэнүүдэй гараха зам хаагдаг байна. Арадай хэрэглэмжын һайн шанартай эд бараа элбэгээр гаргаха, һуудал байдалай хэрэглэмжэнүүдые һайнаар хангадаг болохо шухала. Тиигэбэл гүрэнэй, эрхэтэдэй зөөри дээрэ «умбажа», ажал хэнгүй, олзо бэдэрхэ органууд хаагдаха юм. Эрхэтэнэйнгээ уялгануудые үндэрөөр мэдэрэн, совет хүн бүхэн, ажал хэнгүйгөөр, хуули бусаар олзо оруулдаг бүхы аргануудые элирүүлхэдэнь, тэдэнэрые 1986 оной майн 23-да абтаһан шэнэ Хуулиин ёһоор харюусалгада хабааддуулхадань, засагай зургаануудта али болохоор туһалха зэргэтэй.

С. БАДМАЕВ,
журналист.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

БАЯР ХҮРГЭНЭБ

Медицинын хүдэлмэрилэгшэд тухай би хаанашье, хэзээдэшье бэшэжэ үзөөгүй хүм. Харин үбшэнэй шалтагаанаар боложо, энэ врачые үнинэй таниха болооб, ажал хүдэлмэрээрнь онсо һонирхожо эхилээ һэм.

Врач-гематолог В. Г. Намсараева Н. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницада хорёод жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэ терапевтическэ отделени соо хоёр палата хүтэлбэрилдэг юм. Врач-гематолог гээшэмнай хүниие шуһанай үбшэнһөө аргалдаг шуу. Республика дотороо иимэ мэргэжэлтэй үсөөхэн врачнуудай нэгэн В. Г. Намсараева больницада хоёр палата эрхилхэһээ гадна үргэлжэ хүдөө нютагуудаар ябажа, тэндэхи участково, районно больницануудай врачнуудта үбшэ таниха хэрэгтэ туһалдаг, зүбшэл заабари үгэдэг заншалтай юм.

Харахада, бишыхан бэетэй, богонёор тайраһан үһэтэй, хурса ехэ нюдэтэй энэ врач үбшэнтэндөө аргагүй зөөлэнөөр, дулаахана хандадаг. Тэрэнэй урихан миһэрэлдэ үбшэлһэн хүн этигэжэ, үнишье болонгүй эдэгэхэ байһандаа найдадаг юм. Өөрынгөө мэргэжэлдэ тон дуратай, медицинын эрдэм мэдэсээр баян Вера Гармаевнае үбшэ таанихадаа. абаашатай бэрхэ даа гэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, паладатадань хэбтэжэ, аргалуулжа байхадаа, эдэ үгэнүүдэй үнэниинь ойлгоо һэм. Тэрэнэй хүдэлдэг отделениин дурадхал, баяр баясхалангуудай бэшэгдэдэг дэбтэр абажа харахада, В. Г. Намсараева, тэрэнтэй хамта хүдэлдэг медсестранууд Галина Елизова, Тамара Горбачева, Нина Коноваленкова, Бэлла Бадиева, Валентина Ганиева, терапевтическэ отделениие эрхилэгшэ, медицинын эрдэмэй кандидат Э. К. Хардаев болон бусад тухай бэшэһэн сэдьхэлэй дулаахан үгэнүүд олон байна. Жэшээлхэдэ, Баргажанай районой Үүрэг нютагта ажаһуудаг С. А. Распопов иигэжэ бэшэнэ: **«Би гематолог В. Г. Намсараевада эмшэлүүлбэб. Энэмнай айхабтар анхаралтайгаар үзэдэг, мэргэжэлэйнгээ талаар ехэ юумэ мэдэдэг, үбшэнтэндэ һайнаар хандадаг врач байна. Шуһанаймни эрьесэ һайн болоо. Энэ врачай хандаса, үбшэн хүнэй түлөө али болохоор һанаагаа зободог шэнжэнь хүниие элүүр энхэ, хүнгэн болгожорхино. Баяр хүргэнэб иимэ врачта».** Иимэрхүү удхатай үгэнүүдые И. К. Астраханцева, Е. М. Клементьева, Н. И. Кочетова, В. С. Кузнецова, П. С. Бабанская, бусад бэшэһэн байха юм. Эдэнэрэй һанаһан һаналтай, бодоһон бодолтой би һаналаа нэгэдэнги байһанаа гэршэлхэ байнаб.

В. Г. Намсараева оронойнгоо томо городуудаар ябажа, өөрынгөө эрдэм мэдэсые дээшэлүүлжэ байдаг юм. Тэрэнһээ гадна мединститут, училищинуудһаа эндэ практикада ерэһэн студентнэртэй тэрэ хүдэлжэ, ажалайнгаа дүршэл, эрдэм, мэдэсэ дамжуулдаг.

Республиканска больницын врач-гематолог В. Г. Намсараева тухай магтаалай үгэнүүдые дээрэ бэшэбэ гээшэ бэзэб. Гэхэ зуура, иимэ шухала мэргэжэлтэдэ яахадаа миил хоёр палата даалгагдана гээшэб гэжэ һананаб. Үбшэнтэнииньшье үсөөн бэшэл, Хоёрдохёор, врач-гематолог гээшэ иимэл һаа, хоморой мэргэжэлтэ юм гү? Кадрнууд үшөө нэмэхээ яанаб? Вера Гармаевнагай хүдэлжэ байхые харахада, сагынь хаанашье хүрэнэгүй хэбэртэй агша. Эдэ асуудалнууд тушаа республикымнай Элүүрые хамгаалгын министерство юун гэхэ байгаа хаб?

Тиигэбэшье хүн зоной элүүр энхын түлөө оролдосо ехэтэйгээр хүдэлжэ ябаһан Вера Гармаевна Намсараевада газетээр дамжуулан: «һайнта даа. Өөрөө хододоо үбшэ зобололонгүй, элүүр энхэ ябаарайгты» гэжэ олоной зүгһөө хэлэхэ дурам хүрэнэ.

Н. ДЕМИН,
дайнай ба ажалай ветеран.

Түнхэнэй районой Хэрэн тосхоной хэлхээ холбооной отделениин городуудай хоорондохи телефонно станцида 6 телеграфистка хүдэлдэг юм. Бригадирынь — Людмила Ивановна Клепикова. Тэдэнэй дунда 2-дохи классай телефонистнууд Алевтина Александровна Шубина, Александра Александровна Григорьева гэгшэд онсо шалгарна. Тэдэнэр — ажалай ветерануд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: телефонистнууд А. А. Шубина, А. А. Григорьева ажал дээрээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ҮН ЗҮГ ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ ШЭНЭ НОМУУД

«Трудовые ресурсы Востока: демографо-экономические проблемы» гэһэн шэнжэлэлгэ тон шухалада тоологдоно. Энэ хадаа хүн зоной тоогой ургалтын эрид дээшэлэлгые шэнжэлэлгэтэй тэрээнтэй холбоотой асуудалнууд болоно. Энэ асуудалнуудые шиидхэхэ арганууд тухай хэлэгдэнэ.

Хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байһан номуудай дундаһаа Юрий Левинэй «Межгосударственное регулирование рынков сырья» гэһэн номые түрүүлэн дурдая. Энэ ном хадаа хүгжэжэ байһан оронуудай уласхоорондын худалдаа наймаае тогтууритай болгохын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдана. Энэ талаар жэшээнүүд олон. Жэшээнь, нефтиин үнэ сэнгэй эрид доошолходо, уласхоорондын худалдаа наймаанда, илангаяа хүгжэжэ байһан оронуудай экономикодо ехээр нүлөөлнэ.

Хүн зоной дунда тарадаг литература олоор хэблэн гаргадаг байнабди. Хори гаран жэлэй саана түрүүшынхиеэ хэблэгдэн гарадаг болоһон «Рассказы о странах Востока» гэһэн сереэр 200 ондоо нэрэтэй номууд гаргагдаһан байна. Ерэхэ жэлдэ энэ серидэ филиппинүүд тухай Леонид Кузнецовой «Цена манильской сигары», профессор Игорь Серебряковой «Из блокнота индолога» гэһэн гаршагтай номууд нэмэхэ. Зүүн зүгые шэнжэлгын мүнөөнэй һургуулиие байгуулагшадай нэгэн араб оронуудые шэнжэлэгшэ академик Игнатий Крачковскиин дурасхаалые мүнхэлһэн. «Проблемы арабской культуры» гэһэн тон һонирхолтой ном хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байнхай.

Суута ород эрдэмтэн Юрий Рерихэй «Тибето-англо-русско-санскритска словариин» 7 боти ерэхэ жэлдэ хэблэгдэжэ дүүргэгдэхэ ёһотой. Сагһаа урид наһа бараһан шэнжэлэгшын гансал гар бэшэг үлэһэн юм. Тэрэнэй һурагшад олон жэлэй туршада тэрэнииень бүридхэжэ, дэлхэй дээрэ тон шухаг, юунтэйшье сасуулашагүй сэнтэй словарь бүтээгээ бшуу. Рерихтэнэй гэр бүлые һайн мэдэдэг хүндэлдэг Энэдхэг ороной олониитэ словариие хэблэн гаргаха хэрэгтэ тон дуратайгаар хандаа, хэблэгдэн гараһан түрүүшынь ботинуудта үндэр сэгнэлтэ үгөө гэжэ бидэ баясанабди.

«Памятники письменности народов Востока» гэжэ хоморой шухаг сериин номуудые хорин табан жэлэй туршада хэблэн гаргажа байнабди. Мүнөө 160 гаран ном уншагшадта эльгээгдээд байна. Тэрэ хэбээрнь буулгабарилан, эрдэмтэдэй тайлбаринуудтайгаар шэнжэлэлгэнүүдтэйгээр хэблэгдэһэн СССР-тэ бии байһан хоморой шухаг гар бэшэгүүд, эртэ урдын литературна зохёолнуудай оршуулганууд тэдэнэй тоодо ороно. Иимэ номуудые хэблэн гаргалга хадаа залуу гүрэнүүдэй национальна эрдэм наукын хүгжэлтэдэ, Зүүн зүгэй арадуудай эртэ урдын соёлой баялигуудые аршалан хамгаалха, хүн зоной дунда тарааха хэрэгтэ оруулһан ехэ хубита мүн болоно гээшэ.

(АПН).

...хэдэн миллион доллар Холбоото Шта-... ашаг үрэ асарнагүй.

...сүлөөрэлгын сандинис фронтын болон рево-... правительствын уряалаар ороной хэдэн мянган ... сандинис армиин дэргэдэ жагсажа, арадай ... шиидэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ орон до-... милициин шэнэ отрядууд бии болгогдоно. Мүн ... революциин түйлалтануудые хамгаалхаяа жагса-

...ДЭЭРЭ: «Милисианос» гэжэ эмхидхэлэй пунктда.

Пренса-Латина — ТАСС-ай фото.

Социалис оронуудаар

ГАВАНА. Архитектура—аяншалгын ба амаралтын албанда» гэһэн уласхоорондын конференци Гаванада амжалтатайгаар үнгэрбэ. 17 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай архитекторнүүд, инженернүүд болон бусад мэргэжэлтэд аяншалгын түбүүдые байгуулха, түүхын ба соёлой хүшөөнүүдые сахин хамгаалха талаар дэй дүршэлөө хэлэн абалсаба.

Аяншалгын һалбариие хүгжөөлгэдэ социалис Кубын түйлаһан амжалтанууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Арадай засагай жэлнүүдтэ аяншалгые хүгжөөхэ талаар республикын правительствын эсэшэ сусашагүй оролдолгын ашаар орон дотор амаралтын баазанууд, гостиницанууд болон аяншалгын бусад түбүүд байгуулагдаа гээд конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Жэл бүри Эрхэ сүлөөгэй олтирогой зуугаад мянган айлшад болон кубинецууд тэндэ амардаг. Аяншалга болбол түүхын ба соёлой хүшөөнүүдтэ гамтайгаар хандалгада, шэнэ түхэлэй тусхай архитектура хүгжөөлгэдэ туһа нэмэри хэдэг шухала эрхэ нүхэсэл болонхой.

БЕРЛИН. Ригаерштрассе үйлсөөрхи 39-дэхи номерой гэртэ «Манай хото городууд болон һуурин тосхонууд улам һайхан болог лэ» гэһэн уряа доро үнгэрдэг хүдэлөө эндэ ажаһуудаг О. Эрко хүтэлбэрилдэг юм.

Энэ үйлсөөрхи байшангуудай хэдэн арбаад жэлэй саада тээ баригдаашье һаань, үйлсын түхэл шэнжэ саг үргэлжэ шэнэдхэгдэнэ. Жэшээнь, һүүлэй үедэ 39-дэхи номерой гэрэй газаа газонууд бии болоо, нарһан, хасуури модод һуулгагдаа, багашуулда наадаха талмай баригдаа юм. Энэ гэртэ ажаһуугшад эрхим гэрэй түлөө харалга-конкурсдо эдэбхитэй бэлэдхэл хэнэ. Тэрэнэй дүнгүүд октябрь һарада согсологдохо байна.

«Манай хото городууд болон һуурин тосхонууд улам һайхан болог лэ» гэһэн хүдэлөөн жэлһээ жэлдэ улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Тоо, баримтануудай мэдээнүүдэй ёһоор, энэ хүдэлөөнэй программын ёһоор, хэгдэдэг хүдэмэриин хэмжээн табан жэлдэ дунда зэргээр хоёр дахин ехэ болоно.

БУДАПЕШТ. Татабаниин шахтернууд гурбан, дүрбэн халаанда хүдэлдэг болоходоо, сүүдхэдэ дунда зэргээр 1500 тонно ехэ нүүрһэ малтадаг болоо. Шэнэ графигай ёһоор, энэ предприятиин ажалшад нэгэ халаанда нүүрһэ малталгын техникэ шалгажа заһабаридаг болоо юм. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлээ, түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрэ ехэ болоо, хүдэлмэридэ һаатаха ушарнууд үсөөрөө. Һүүлэй үедэ Венгридэ нүүрһэнэй уурхайнуудые хурдан түргэнөөр ашаглан хэрэглэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө жэлдэ арадай ажахын энэ һалбариин хэдэн предприяти шэнэдхэн заһагдахаар хараалагданхай. Мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаһанай ёһоор, энэ табан жэлэй туд бүридэнь 24 миллион тонно түлишэ малтагдаха байна.

УЛААН-БААТАР. 2000 он болотор хугасаада СССР-эй болон МНР-эй хоорондо экономикын, эрдэм-техникын талаар харилсаа холбоо хүгжөөлгэер нёдондо жэлдэ М. С. Горбачев Ж. Батмунх хоёрой гар табиһан удаан болзорой программа хоёр ороной харилсаата ябуулгануудые саашадань үргэдхэхэ, XXI зуун жэлэй гаратар, тэдэнэй хоорондохи холбооe гүнзэгырүүлхэ гол шэглэлнүүдые тодорхойлһон байгаа гэжэ «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Энэ шухала документээр найруулагдаһан түрүүшын ээлжээнэй зорилгонууд МНРП-гэй XIX съезд дээрэ тодорхойлогдоод, амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай.

МНР-эй ажахын ябуулгада хоёр ороной али алинһаа ашатай туһатайгаар, ашаг үрэтэйгөөр харилсадаг жэшээнүүд олон. Тобшолон хэлэбэл, фосфоридай уурхайнуудые шэнжэлхэ, тэрэниие ашаглан хэрэглэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэри совет эмхинүүдэй туһаламжаар хэгдэнэ. Тус минералые олзоборилжо эхилхэдэ, МНР-эй баруун-хойто хубида химическэ промышленность хүгжөөхэ үргэн хараа замууд нээгдэхэ юм. Республикын бусад районуудта МНР-эй болон СССР-эй барилгашад хэлхээ холбооной шэнэ лининүүдые бодхооно, хамтын предприятинууд үргэдхэгдэнэ. Монгол орондо социальна шухала удха шанартай, эрдэм ухаанай, соёлой, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд Советскэ Союзай туһаламжаар республика дотор байгуулагдана.

БУДАПЕШТ. Промышленна түбүүдые тойруулаад ногоон сэсэрлигүүдые байгуулха гэһэн зорилго Венгриин ногооруулгын хүдэлмэри ябуулагшад табина. Тэрэнээ 2000 он хүрэтэр дүүргэхээр хараална. «Кислородтой зононуудые», шэнэ тарималнуудые үргэдхэлгэ Венгриин республикын ой модо хамгаалха ба һэргээн хүгжөөхэ гэһэн программын нэгэ хубинь юм. Тэрэниие бэелүүлгэдэ мэргэжэлтэдһээ гадна городой ба хүдөө тосхонуудай ажаһуугшад хабаадана.

Тэндэ тон эдэбхитэй хабаадагшадай нэгэн — Венгриин комсомол юм. Республикын ойн ажахые харгалзалгадаа абамсаараа, комсомолшууд оршон тойронхи байгаали хамгаалха залуушуулай хүдэлөө үргэнөөр ябуулжа байнхай.

ПРАГА. Прагын транспортна албан һонирхолтой шэнжэлэлгэдэ бэлдэжэ байнхай. Автобус, трамвай, метро болон транспортын бүхы түхэлнүүдтэ сүүдхын билетүүд шэнэ жэлһээ худалдагдажа эхилхэ. Сагынь табигдаһан билетүүд автомат кассануудта наймаалагдаха. Тиихэдээ нэгэ билетэй болзорынь—24 час болохо юм. Шэнэ юумэ нэбтэрүүлхын урда тээ пассажирнуудай хүсэлнүүдые шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа һэн. «Нэгэ сүүдхын билетүүд һара соо хүсэндөө байха билетэ орходоо үлүү хүндэтэй байна гэжэ»,—транспортна албаниие хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн С. Квоха хөөрэнэ. Үдэр соо арбаад билет абалга хүн бүхэндэ эли гээшэ ааб даа.

БРАТИСЛАВА. Словак Новаки городой В. Пикын нэрэмжэтэ химиин индустриин комбинат дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба. Түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдые, арга боломжонуудаа шэнжэлээд, химигүүд ажалайнгаа бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлхээр, түүхэй эдүүдые, материалнуудые, түлишые ба элшэ хүсые 5 миллион кроноор алмахаар, СССР-тэ синтетикэ хушалтануудые ба элдэб шэрэнүүдые үгэхэ жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 30 болотор дүүргэхээр шиидэбэ. Советскэ Союзда жэлэй һүүл хүрэтэр 7 миллион крон сэнтэй, бэлэн нэмэлтэ продукци эльгээгдэхэ.

(ТАСС).

ТАСС АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

АМГАЛАН ТАЙБАН БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

РЕЙКЬЯВИК. «Хоёр агууехэ ороной хүтэлбэрилэгшэдэй эндэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхые хүсэһэниинь Исландида ехэ нэрэ хүндэтэй байна»,—гэжэ Исландиин премьер-министр Стейнгримур Херманнссон М. С. Горбачев болон Р. Рейганэй хоорондо болохоёо байһан уулзалгын соносхогдоһоной һүүлээр уданшьегүй үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Исландиин засагаархид эмхидхэлэй бэлэдхэл хэжэ захалба гэжэ тэрэ мэдээсээ.

БОНН. Рейкьявигта болохо уулзалга буу зэбсэгүүдые хуряаха, шахардуу шанга байдалые һуларуулха талаар бодото үрэ дүнгүүдые үгэхэ байна гэжэ бундестагтахи СДПГ-гэй бүлэглэлэй түрүүлэгшэ Г-И. Фогель найдажа байһанаа мэдүүлбэ. Дундуур зайда хэрэглэгдэдэг ядерна ракетэнүүдые хизаарлалга онсо шухала удха шанартай байна гэжэ социал-демокрадууд тоолоно.

МАДРИД. М. С. Горбачев Р. Рейган хоёрой хоорондо болохоёо байгаа уулзалгые этигэл найдалтайгаар хүлеэнэбди гэжэ Испаниин правительство мэдүүлбэ. «Иимэ уулзалганууд хододоо бүтэмжэтэй һайн байжа, үгэеэ ойлголсолгодо, уласхоорондын харилсаае һайжаруулгада нүлөөлдэг юм гэжэ ЭФЭ агентство тусхай үндэһэ баримтануудта түшэглэн мэдээсэнэ.

СТОКГОЛЬМ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев болон США-гай Президент Р. Рейганэй хоорондо Исландиин ниислэл хотодо болохоёо байһан уулзалга тухай мэдээсэл урма баяр түрүүлбэ гэжэ Швециин премьер-министр И. Карлссон мэдүүлээ.

М. С. Горбачев болон Р. Рейганэй дахинаа уулзаха байһаниинь һайшаалтай. Исландида болохо уулзалга уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха аабза гэжэ этигэн найданабди.

КОПЕНГАГЕН. М. С. Горбачевой Р. Рейгантэй уулзаха тухай үгэеэ ойлголсолгые Дани һайшаана гэжэ Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министр У. Эллеман-Енсен хэлэбэ.

Нёдондо жэлэй ноябрь һарада Женевэдэ эхилһэн совет болон америкаң хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүдэй мүнөө үргэлжэлүүлэгдэхэ байһандань урма баяртайбди гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Энэ уулзалга зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаанай гол шухала асуудалнуудые, тэрэ тоодо буу зэбсэгүүдые хинаха асуудалаар һайн үрэ дүнгүүдые үгэхэ байна гэжэ тоолонобди.

ОСЛО. Советскэ Союз болон США-гай хүтэлбэрилэгдэй хоорондо болохоёо байһан уулзалга тухай мэдээсэлые манай бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы заха булангуудта һайшаалтайгаар, этигэл найдалтайгаар угтаба гэжэ Норвегиин премьер-министр Гру Харлем Брундтланд зааба. Зүүн болон баруун оронуудай хоорондо этигэл найдал, харилсаа холбоо тогтоохын тула эдэ хөөрэлдөөнүүд шухала удха шанартай байха юм. Тэрэ аюулгүй байдалые хангалгада, хүн түрэлтэнэй ерээдүйе зохёолгодо ехэ удха шанартай байхаар хүлеэгдэнэ.

ТОКИО. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой США-гай Президент Р. Рейгантэй уулзаха тухай үгэеэ ойлголсоһыень Японой правительство һайшаана гэжэ Японой министрнүүдэй кабинедэй генеральна секретарь Готода Токиодо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

«77-ной БҮЛЭГЭЙ» ГЭШҮҮН-ОРОНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

НЬЮ-ЙОРК. «77-ной бүлэгэй» гэшүүн-оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ООН-ой штаб-байшан соо боложо дүүрэһэн жэл бүриин арбадахи зүблөөндэ хабаадагшад хүгжэлтын зорилготойгоор уласхоорондын экономическа харилсаа тогтоохо үргэн ехэ хөөрэлдөө дары эхилхые уряалба. Зүблөөнэй дүнгүүдээр баталагдан абтаһан декларации соо гүрэнүүдэй экономическа уялгануудай, эрхэнүүдэй хартиие наринаар сахиха шухала гэжэ тэмдэглээ.

Хуралдаанда хабаадагшадай һанамжын ёһоор, Азиин, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудай экономикые доройтуулан унагаажа байһан оршон байдалда үнэн зүб демократическа үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын экономическа харилсаае шэнэдхэн хубилгахын тула саг дары хэмжээнүүдые абаха шухала. Хүгжэжэ байгаа оронуудай асари ехэ үри шэри хадаа уласхоорондын эгээл орёо шухала асуудалнуудай нэгэнниинь болоно гэжэ түгэсхэлэй документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Зимбабвиин, Кубын, Вьетнамай, Филиппиныn, Шри-Ланкагай, мүн бусад олон оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, США түрүүтэй ехэ капиталис гүрэнүүдэй харата ябуулгануудые эрид буруушаан шүүмжэлээ.

ИКАО-гай СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА

ОТТАВА. Граждан авиациин уласхоорондын эмхиин (ИКАО) ассамблейн 24-дэхи сесси Монреальда боложо байна. ООН-ой тусхай шэглэлтэй энэ эмхи зургаанай гүйсэдхэхэ органой — ИКАО-гай соведэй һунгалта болобо. 33 гүрэн, тэрэ тоодо Советскэ Союз, Чехословаки, Куба соведэй шэнэ бүридэлдэ ороно.

ПРАВИТЕЛЬСТВАНУУДАЙ ТОЛГОЙЛОГШОНОРОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

СОФИ. НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Георгий Атанасов болон хании ёһоной албанай хэрэгээр НРБ-дэ ерээд байһан ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Любомир Штроугалай хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар шэглүүлэгдэһэн эб найрамдалта совет үүсхэлнүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгтэбэ.

Уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, хоёр ороной правительствануудай толгойлогшонор буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ байһан, социалис оронуудай эб найрамдалта дурадхалнуудай бодото удхые хазагайруулдаг США-гай захиргаанай ба тэдэнэй союзнигуудай хараа бодолдо дураа гутажа байһанаа мэдүүлээ.

Мүнөө үеын уласхоорондын байдалда шэнэ политическэ хандаса хэрэгтэй гэжэ тэдэ тэмдэглэбэ.

БКП-гэй XIII съездын, КПЧ-гэй XVII съездын табиһан үргэн ехэ зорилгонуудые Болгариин ба Чехословакиин ажалшадай амжалтатайгаар бэелүүлжэ байдаг тухай хоёр тала нэгэ нэгэндээ мэдээсээд, аха дүү хоёр ороной хоорондохи политическэ, экономическа ба соёлой харилсаан хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна гэжэ сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлбэ. Социалис экономическа харилсаанай оршондо хоёр ороной хоорондохи харилсаае саашадань үргэдхэхэ шухала гэжэ онсолон зааһан байна.

ПНР-эй ПАРТИЙНА ҺУРАЛСАЛАЙ СИСТЕМЭДЭ

ВАРШАВА. Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партида партийна һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. ПОРП-ын X съездын шиидхэбэринүүд дотор хараалагдаһан ПОРП-ын Программа соо баталагдан абтаһан зорилгонуудые партиин гэшүүдэй дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ энэ жэлэй һуралсалай гол зорилго болоно.

Хэшээлнүүдэй үедэ олоһон эрдэм мэдэсэнь бүхы ажалшадай ажал ябуулгада һайнаар нүлөөлхэ, Польшын коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай хараалһан тон шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга олгохо байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Эхин болон заводуудай партийна организацинуудай партийна һуралсалай системэдэ үнгэргэгдэжэ байһан хэшээлнүүд хүтэлбэрилгэдэ үргэн ниитэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха арга олгохо байна.

Һуралсагшадай экономическа бэлэдхэл онсо удха шанартай байха юм гэжэ партийна һуралсалай эмхидхэлшэд тоолоно.

ЗАМБУУЛИНАЙ БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЭЙ БҮЛЭГЭЙ ЗАСЕДАНИ

ЖЕНЕВЭ. Замбуулинай буу зэбсэгүүдэй бүлэгэй заседани ядерна болон замбуулинай зэбсэгүүдээр үнгэргэгдэжэ байһан совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үндэһөөр эндэ болобо.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- Сэдьхэлэй һайхан шэнжэ тухай.
- Уран шүлэгэй долгин дээрэ.
- Хүн болохо багаһаа.
- Шог рассказ.
- «Хара нохой» харуултай клуб.
- Ухаагаа гүйлгэжэ туршыт.

ҺАЙН ХҮСЭЛ — ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛҺЭЭ

ЭДЭ хоёртой би сентябриин 1-дэ—һурагшадай баярай жагсаалай боложо байхада танилсаа һэм. Үбсүүгээрээ дүүрэн орден, медальнуудые яларуулан, дайшалхы тэмдэгүүдээ зүүгээд, эдир һурагшадта айлшаар ерээд, дарууханаар зогсохыень харахадаа, зүрхэн уярхадал гээ.

2-дохи Украинска фронтын ветеранай тэмдэг үбсүүндээ яларуулһан Яков Васильевич Батаев, Забайкальска фронтын ветеранай тэмдэгтэй Дора Константиновна Сахидакова гэгшэд гэр бүлэ зон байгаа.

— Та хоёрой харгы баруун фронт дээрэ ниилэһэн байгаа юм аабы гэжэ һанаалби. Ондо ондоо зүгтэ алба хэһэн зон ха юмта?— гэжэ гэртэнь ошоод, тэдэнэй хадагалжа ябаһай саарһануудтай танилсахадаа гайхабаб.

— Дайнай һүүлээр нэгэдээбди даа. Дайнай урда тээ бэе бэеэ танихагүй байһан юмди. Хоёр ондоо нютагта түрөөбди, — гэжэ Яков Васильевич ойлгуулба.

— Би Боохонойб, энэш Нүхэдэй, — гэжэ Дора Константиновна тодорхойлбо.—Боохоной районой (мүнөө Оһын район болонхой) Үлез нютагта түрэһэн юмэб...

Нүхэдэй районой Бүтүүхэй гэжэ нютагта 17 үхибүүтэй үнэр айл һууһан байна.. Тэдэнэй дундуурхи үхибүүдэйнь нэгэн, 1916 ондо түрэһэн Яков Васильевич байгаа.

— Арбан үхибүүниинь наһа бараад, долоониинь үлэһэн юм. Үлөөшэдынь уншэрһэн байгаабшы. Яагааб, граждан дайнай үедэ, хорёод оноор сагаан бандидууд гэртэнь ороод, эхэ эсэгыень алаа. Яажа үхибүүдыень алаагүй орхиһон байгааб? —гэжэ Дора Константиновна нүхэрөө, аха дүүнэрыень хайрлангяар хөөрэнэ.

— Бидэнии түрэлхидүүднай хоорондоо хубаажа абаад, өөдэмнай болгоо. Тиигээд обогууднай хуу ондо ондоо. Тэжээһэн тэдхэһэн хүнүүдэйнгэз нэрые нэрлүүлжэ ябанабди. Гурбан аха дүүнэр дайнда ябаабди. Хоёрдохи ахамни отставкада гараһан подполковник. Башухаев гэжэ обогтой, —гэжэ Яков Константинович бодолгото болон хөөрэхэ юм. Хажууһаань Дора Константиновна оролсожо, олон юумэ һануулна.

ВЛКСМ-эй райкомой бюрогой гэшүүн Яков Батаев 1941 оной октябрь соо младша политругуудай курсада эльгээгдэбэ. Тэрэнээ дүүргэжэ, фронт эльгээгдээд, комсомолец Батаев фашис нохосуудые һамна бута сохилсохо сэдьхэлтэйгээр байлдаанда ороһон байгаа. Воронеж шадар болоһон хэсүү ехэ байлдаанда хабаадажа ябатараа, 1942 оной июль соо хүндөөр шархаташоо. Мэдэрэлгүй хэбтэһэн хүбүүе немецүүд плендэ абажа, ехээр тамалһан, зобооһон байна.

Дайнай хоердохи группын инвалид Я. В. Батаев 1945 он болотор амидын тама үзөө.

—Сэрэгэй пленнигүүдэй лагерьта Антон гэжэ бэеэ нэрлэһэн хүнтэй ушараа һэм. «Ши буряад хүн бэшэ аабзаш?» — гэжэ асуужархибал даа. Тиимэб гэбэб. Тиигэжэ хоюулан Эрхүүгэй областиин, нютагай хоёр болошобобди. Хоюулан һүгын хоёр тулгуурнуудтайбди. «Иигэжэ тамаа үзэжэ байнхаар»... гэжэ эхилхэтэйм адли үгыем таһа дүүрэн: «Ямар һургуулитайбши?» гэжэ асууба.

1937 ондо Эрхүүгэй финансова техникум дүүргэһэн, сэрэгэй богони болзорой курса түгэсхэһэн гэжэ мэдэхэдээ: «Бидэ совет хүнүүд гээшэбди. Манайхинай булигдаһан тухай фашистнууд худалаар хэлэнэ. Тиигэжэ хажуудахи зондоо һэмээхэн ойлгуула. Зүгөөр һэргэг байгаарай» гээ һэн. Антонойнгоо хэлээшээр болоо һаабзаб даа.

Пленнигүүдэй дунда нюусаар хүдэлмэри ябуулжа, урмаа хухарһан хүнүүдэй сэдьхэлые аргалха — хүшэршье, харюусалгатайшье ябуулгые бэе дээрээ даажа абаһан буряад хүбүүнэй шарханьшье түргөөр эдэгэһэн шэнги байгаа. Пленһээ зугадаадшье үзөө. Дахин баригдаа.

Сохюулаа. Зүгөөр фашизмые сэдьхэлэйнгээ гүнһөө үзэн ядадаг байһандаа, манай орон илаха гэжэ үдэр һунигүй найдадаг, этигэдэг байһандаа Яков Батаев мэндэ гарасалдаа.

Дайнай һүүлээр нютагтаа, Улаан-Үдэдэ бухгалтераар ажаллажа гараа. 1966 онһоо КПСС-эй гэшүүн, дайнай ветеран. Эсэгэ ороноо хамгаалгын II шатын ордентой, «Шэн зоригой түлөө» болон дайшалхы хэдэн медальтай. «Шэнэ газарые элдүүрилһэнэй түлөө», «Ажалай ветеран» гэһэн медальнуудаар амгалан сагта шагнагдаа.

— Бүхы наһаараа үнэн сэхэ ябаад, үнэн сэхээр ажаллаһан байхадаш, мүнөө сэдьхэлдэ угаа һайн байна. Үнэн сэхээр ябагты гэжэ басагадтаа, аша гушадаа хэлэдэгбди,— гээд, Яков Васильевич уриханаар энеэбхилнэ.

— Нэгэнтнай бухгалтер, нэгэнтнай багша. Теэд юундэ зөөригүй юмта гэжэ нютагаархиднай гайхадаг байгаа. Гэр соомнай юуншье үгы юм һэн. Армиһаа үмдэжэ ерэһэн шинелеэрээ гурбан жэлдэ ябаа һэм,— гэжэ Дора Константиновна нэмэнэ.— Тиибэ яабашье гурбан басагадаа ехэ болгообди. Гурбан хүрьгэдтэйбди. Долоон ашатай, 4 гушатайбди. Ондоо баялиг манда хэрэггүй...

ДОРА САХИДАКОВА 1942 ондо педучилищи дүүргэһэн байна. Училищида һуража байхадаа, медсестрагай курсада һураа. Училищаа дүүргээд байхадань, 1942 оной июнь соо военкомадһаа һуни дуудалга ерээд, 19-тэй басаган сэрэгтэ мордоо.

— Зүүн зүгтэ алба хээб. Кавалерийскэ полкдо ябажа, айнда хабаадаһан ахамни алуулаа юм. Аэродром хангадаг 874-дэхи отдельнэ батальондо би алба хээб. Ай даа, ятараа даарагдагша һэм даа! Бүхы бэемни мүльһэн болошобо гү гэжэ заримдаа һанахаш, — гэжэ Дора Константиновна дурдана. Наринаар хадагалжа ябаһан нэгэ документ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Младша сержант Сахидакова Дора Константиновнада.

Алас-Дурнада япон булимтарагшадые бута сохихо талаар дайшалхы эрхим ябадал гаргаһанайнь түлөө Верховно Глазнокомандовающи Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр СТАЛИНАЙ 1945 оной августын 23-да тунхаглаһан 372-дохи захиралтын ёһоор, манай нэгэдэлэй бүхы сэрэгшэдтэ, тэрэ тоодо байлдаанда хабаадаһан Танда баясхалан соносхогдоо.

Сэрэгэй частиин командир майор Хоменко».

«Японии илаһанай түлөө» гэһэн медальһаа эхилээд, «Ажалай ветеран» хүрэтэр. Ипалтын ба СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ойн баярай хэдэн медаляар Д. К. Сахидакова шагнагдаһан байна.

— Дайнай һүүлээр нютагаа бусахадам, багшанар угаа хэрэгтэй байжа, Нүхэдэй райондо—энэ нүхэрэймни нютаг руу намайе ябуулаадхёо. Тэндэ ушарһан хоёрбди,— гэжэ Дора Константиновна энеэнэ.— Үйлэ хубимнай тиимэ байгаа бшуу.

Эхин класста багшалхаһаа гадна, Бүтүүхэйн долоон жэлэй һургуулида буряад хэлэ заадаһан байна. Юрэдөө, магтаалтай ябаһыень Хүндэлэлэй олон тоото грамота, газетэһээ хайшалжа абаһан мэдээсэлнүүд гэршэлнэ. Нэгэтэ «Восточно-Сибирская правдада» Дора Константиновнагай ажал тухай фото-мэдээсэл барлагдаад, Алас-Дурнада сэрэгэй албанда хамта ябаһан Рая Труфанова гэжэ нүхэрынь удангүй бэшэг бэшэжэ: «Ши нээрээ Дора гээшэ гүш?» —гэжэ асууһан байгаа. Тиигэжэ дайшалхы хоёр нүхэд хоорондоо бэшэг абалсадаг болоо.

Улаан-Үдэ ерэһэн хойноо педучилищиин лаборантаар, 2-дохи ГПТУ-да, ЛВРЗ-гэй ЖЭУ-дэ ото ажаллаа. Мүнөөшье 9-дэхи ЖЭУ-дэ ажаллаһан зандаа. Хаанашье ажаллахадаа, магтаалтай һайн ябадагыень гэршэлһэн документнүүд олон.

— Зай, үглөөдэр Багшын һайндэр гээшэ ааб даа. 28 жэлдэ багшалһан, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник хүн мүнөө багшалжа ябаһан коллегэнүүдтээ юу хүсэхэ байнат?

— Зол жаргалые, бэеын элүүрые хүсэнэб. Огторгоймнай ото сэлмэг байһай. Элдэб эсын «рейганүүдые» хазаарлаха хүсэн байха гэжэ найданаб. Бидэ хүшэр сагта ажаллаабди. Ном һудар, дэбтэр, гуурһан, бэхэшье дуталдаха. Мүнөө бүхы юумэн хуу бии. Гансал һайнаар ажаллаха хүсэл, һайхан сэдьхэл хэрэгтэй! Тиихэдээл залуу нүхэдни һургуулиин реформые, партиингаа XXVII съездын хараа түсэбүүдые хүсэндэнь оруулха!— гэжэ Дора Константиновна Сахидакова баталан хэлээ һэн.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Түнхэнэй районой Хэрэнэй дунда һургуулида биологи заадаг, РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Мария Ивановна Дубоватай танилсахадаа, үндэр нэрэ соло дэмы зүүжэ ябаһан хүн бэшэ байна гэжэ абаһаар ойлгооб. Юуб гэхэдэ, үхибүүдтэ биологическа эрдэм мэдэсэ олгохо зуураа практическа шадабаритай болгохын тула тон ехэ оролдолго гаргадаг багша байба.

Һургуули шадарайнь участок 2 гектар тухай талмай эзэлнэ. 1981 онһоо тэндээ элдэб түхэлэй ургаса ургуулаад, тэдэнээ хуряажа абадаг болонхой юм.

ШАСАРГАНА БА... КАПУСТА

Тус участок 12 таһагтай: сэсэгүүдэй, таряанай, тепличнэ, хартаабхын, овощой, үрэ жэмэсэй гэхэ мэтэ. Сэсэгүүдэй таһагта орон гэхэдэ, аятай һайхан хангалаар анхилаад, юрэ бусын түби дэлхэйдэ хүрэжэ ябашоо гүб гэжэ һанахаар байгаа. Гансахан астра сэсэг 20 ондоо, георгин 10 ондоо сортын байна.

Ургасынгаа шанарые, хэмжээе ехэ болгохын түлөө багша шабинартаяа үсэд нэтэрүүгээр тэмсэнэ. Һурагшад багшынгаа хүтэлбэри доро элдэб янзын туршалга хэдэг болонхой. Тэрэнэйнь аша үрэ) эги мэдэрэгдэнэ. Хэрбээ 1981 ондо 500 түхэригэй олзо оршо оруулһан һаа, 1982 ондо 1066 түхэригтэ хүргөө. Харин 1985 ондо 2628 түхэригэй олзо оршотой гараһан байна.

Энэ жэлдэ даб дээрэ 2127 түхэриг 89 мүнгэнэй юумэ худалдажа үрдихэй. Тиихэдэ үшөө 5 центнер капуста, 285 килограмм һонгино худалдаха юм.

Һургуулиингаа столовые газарай эдеэгээр энэ участогынь гүйсэд хангадаг байна. Энэ жэлдэ 500 килограмм хартаабха тэндээ тушаагаа.

Тииһээ тиитэрээ ургуулһан капустануудайнь томонууд гээшэнь! Нэгэ толгойнь 10—15 килограмм хүрэтэр татана бшуу.

Үрэ жэмэс ургуулха талаар тэдэнэр ехэ дүршэлтэй болонхой. Энэ жэлдэ 57 килограмм шасаргана, 19 килограмм үхэр нюдэ, 49 килограмм малина хуряагаа.

Үглөөдэр болохоёо байһан Багшын үдэрөөр дашарамдуулан, М. И. Дубовае халуунаар амаршалаад, һургуулиин реформые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Дубова һурагшадтаяа хамта ургуулһан 10 килограмм шэгнүүртэй капуста тэбэреэд байна.

.С БАЛДУЕВАЙ фототекст.,

Х Ү Х Ы

Үүр хираанаар хүхы донго добо.
Бүүр түүрээр аалин гэшхэлнэбди.
Олохон нүхэднай орхижо мордобо
Одото дэлхэйгээ гэжэ мэдэнэбди.
Тиибэшье хүхыһоо асуугаабди хүлеэжэ—
Тэмдэгтэ хүнүүд этигэнэ дайнда —
Хорин наһа бидэнэртэ юроожэ,
Хонгёо хүхы донгодобо намдууда.
Сэрэгшэд һанаадхиба тэндээ тогтоһоор:
«Сэнгүү амгалан сагай ерэхэдэ:
Жаахан шубуунай тоолоһоной ёһоор,
Жара хүрэтэроо ябахабди мэндэ».
Дурдабагүй хэншье энээн тухай,
Дуу шэмээгүй урагшаал гэшхэлбэ.
«Ямаршье тэнэг һүзэг бэ, ахай», —
Ябууд дундаа нэгэмнай хэлэбэ,
Хүн бүхэн дороо теэд бодобо:
«Хүдоолүүлхэгүй бултые энэ дайнда,
Хонгор шубуун юроожэ донгодобо
Хорин наһа гансал намда»,
Гүлмэр уляангир үшоо дохихо,
Гүрбэжэ тарялан долгилхо.
Үдын наранаар тохорюуд хушуурха.
Үдэеэ сэнхиртэ унагааха.
Дайсадай бүхы хорондо гэжэ
Дайдата Россимни ажаһууха.
Үшоо мүндэлоодүй хүнүүд гүрэжэ,
Үргэн дэлхэйдэ ургаха.
Аюул, үхэл хэзээшье ерэхэгүй —
Ажабайдал эсэсгүй.
Юртэмсын Бүмбэрсэгтэ тээнииe булаа.

Сергей

Юрын лэ сэрэгшэ байгаа.
Нэрэ зэргэшьегүй, шагналшьегүй.
Нэгэл юрын сэрэгшэ байгаа.
Түмэн олон сая жэлнүүдтэ
Түрэл Газарынь мавзолей мэтэ.
Тэнгэриин зүйдэл бүри үндэртэ
Тэмгэ дээрэнь толорно һэтэ.
Ташаануудта үүлэд нэтэржэ,
Талын шуурган улин дуулаха.
Огторгойн буудал хүндоор нэержэ,
Огсом һалхин тэндэһээ шуураха.
Үнил хада байлдаан намдаа...
Үнэн нүхэдэйнгоо гарнууд дээр
Дэлхэйн Бүмбэрсэгтэ хүбүүн табигдаа
Мүнхын мавзолейдэ мэтээр.

МҮНХЫН ҮҺ

Солдат походһоо бусаба. Бүгшэм хатуу
Самсань саб сагаан. Хүлһэнэй гашуун,
Утаһан мэтээр харгы хадаар матарба,
Урдань Шексна урдажа хүхэрэн хатарба,
Ород бэшэ олон мүрэнүүдые гаталаа,
Орохол гэжэ энээндэ ерэжэ тулаа.
Жаахан хүбүүн шэнгеэр баярлан, хүхин,
Жаргажа шунгаба мүрэндэ дахин, дахин
Булагайнь үһаар сэнгэн угаажа ороо,
Буурал байһанаа залуу гэнтэ болоо.
Мүноо умбажа гараад, иигэжэ бодоо:
Мүнхын үһан бии юм байна одоо!

Г. ДАШАБЫЛ

(шог рассказ)

ЗАЙГУУЛ ЗАЛХУУ Х

Абалиитан гэжэ айлайхи залхагар ехэ аматай, даглагар шара Барда гэжэ нойхойтой байгаа. Тэрэнь дархагар томо аад, тон номгон зантай, залхуу нохой һэн. Нобшо хэбтэшэдээ унтажа, ехэнхи сагаа барадаг, балай хусахашьегүй даа. Танигдаагүй хүниие харахадаал, хоёр-гурба «һавһув» гэжэ бүдүүнээр хусаадхиха, тиигээд тосхоной нохойнуудай зүггүй ехээр шууялдашахада, тэсэжэ ядахадаал, залхуугаар үндыжэ, амаашье заалангүй, «кху-кху» гэжэ хамараараа бүдүүнээр хусан боложо һуудаг бэлэй.

Теэд нэгэл хүниие харахадаа, Бардын ганиран галзууршадагынь, абаха эдихээ һанадагынь гайхалтай һэн. Тиихэдэнь одоо залхуу шара Барда гэжэ танихагүйш. Долоон үе хашаагай саана харайжа гараад, иишэ тиишээ гүйжэ байгаад, гааруу ганираагаар хусаад һалахагүйдэнь, пүдхэгэрхэн бага бэетэй, булсагархан улаан хамартай хүн һогсогон-һогсогон дэбхэншээн байжа, шулуу, модоор тэрэниие шэдэхэ, юушьеб хэлэжэ, аман соогоо бүбэржэ байгаад, хараал табиха. Ушарынь гэхэдэ, нэгэтэ Бардын хэрэлсы дээрэ унтажа хэбтэхэдэнь, Долдой гэгшэ тэрэниие үдьхэлжэ намнаһан байгаа. Тэрэнһээ хойшо эдэ хоёрой хоорондо кимэ атаа мэеэн эхилһэн юм.

Юрэнь Долдой нохойдо ехэл дурагүй агша һэн. Энээниинь тосхоной бүхы нохойнууд мэдэхэ, үйлсэдэ нохойнуудай шууялдаал һаа, Долдой айлаа зайжа гаралай гэжэ мэдэхэш. Тэрэ айл зайжа һурашаһан хүн һэн. Тосхон соо эгээл талюургүй хүн Долдой бэлэй. Дүшэндөө дүтэлжэ ябаһан аад, һамгаашьегүй, муу бэетэй хүм гээд,, балай хамтын ажалда ябадагшьегүй, һүниндөө магазин харадаг, тиигээд үдэрынь... айл зайдаг, хаарта намнаха дуратай. Хүнүүдэй ажалдаа гараһан хойно, машина-ташынын гүйжэ намдахада, нюргаяа үргэлөөд, налгарханаар даа үйлсэ өөдэ үгсэхэ.

— Айл зайдаг хүн хадаа нохойтой дэмыл муудалданаш,—гэжэ зарим уладай шоглон хэлэхэдэ, Долдой угзагад гэжэ:

— Эдэ арьяатадые дууһыень хюдахаб. Одоо, нэгэ сүлөө газарта буутай ябахадам дайралдахал байха!..—гэжэ ганирдаг, занадаг һэн.

Пүнсэгтэнэй харша доогуур бултайгаад, борожо байһан далбагар һанжуу шэхэтэй нохойе гү, али дүлии Дари шабгансын газаа ярьяжа һууһан нарпагар шара үлэгшэниие зэбүүрхэн хаража, эгээл муухай үгөөр хараагаад үнгэрхэ. Ядахадаа, Бардашье һүүл тээшээ Долдойе үзэжэ харахаяа болёол даа. Хаа-яа үйлсэдэ ябабал, тэрэ Долдойе дахажа ябаад бар-бор хусадаг. Харин нүгөөдэнь шулуугаар шэдэхээл мэдэхэ. Түрүүндээ Барда Долдойе обёоржо, гэнтэ борожо, борложо ородог, сошоодог байгаа. Теэд һүүл тээшээ Долдой Бардые холоһоо таняад, сохисотойхон томо шулуу харгыһаа оложо абаха, тиигээд бэеэ нюуд гэжэ һэмээхэнээр Бардада ойртохые оролдодог болоһон юм.

Нэгэтэ гоёмсуу Долдой харахан шэнэ булгайр пальто үмдэнхэй, булгайр гоё бээлэйтэй даа, бүришье танигдашагүйгөөр хубсалһан хүн. Абалиинда үнишье ороогүй аад, бараалхажа гарахаяа ерэбэ гээшэ. Углуу тойроод туласа ерээд лэ, зуг татан байшаба. Доодо захын гэшхүүр дээрэ хүлөө табин гэһээнь Барда урдань яһа химэлжэ хэбтээл даа! Тэрэшье бэеэ, бахардашаһан Долдойн урдаһаа Бардын һоёо шүдэнүүд ирзайгаад, үһөөрхүү эрхирэен дуулдажа, хэрэлсы һалганахадал гэбэ. Тиигэбэшье башармаг Долдой эрьеэд гүйшэхын орондо нюдаргаяа зангидаад, Бардын хоншоорто ойртуулан тулгаад:

— Байза туршалши, энээхэниие үзэхэш,—гэжэ дууграба. Булгайр дэгэлэйнь хормой һалганажа байбашье, энээнээ мэдүүлхэгүйе оролдоно хаш. Урдаһаань нохойн даб гээ һаань ёборхоор зэһэшоод байна.

Бардын добтолхоёо үшөөл зүрхэлэнгүй, миил эрхиржэ байхада, Долдой дээрэлхүү маягаар:

— А, халдаха һүнэһэншни үгы гү?—гээд, нюдаргаа өөр тээшээ татад гэхэдэнь, нүгөөдэнь саб шүүрэхэ хэбэртэй. «Хара гангяа, һүүлээ хабшаад арилхагүй, хүнэй урда июзайжа байха!»—гэжэ Долдой хараал табяад, урдахияа айлгаха һанаатай нюдаргаяа хоншоортонь ойртуулха гэхэдэнь, нүгөөдэнь шүлһэеэ сасажа, улам гааруугаар эрхиржэ ороно. Тиигэжэ Долдоймнай һүр үзүүлхэ гэһэн нюдаргаяа хайшаншье хэхэ аргаяа ядаршоод, нохойн хоншоорой дэргэдэ ёдойсо адхаад, нилээдгүй удаан байха баатай болоо.

Ахирдуу, шахардуу байдалда ороол даа Долдой. Хэды шэнээн иигээд байха юм гээ...

Бүдамтуу

ӨӨДЭНЬ ТАТАХЫН ОРОНДО...

Хорини районой зүүн захын һууринуудай тоодо Ашанга ородог. Энэ нютагта ерэхэ бүхэндөө клуб руу ошодогби. Теэд... «хара нохой сахариглажа хэбтээл. хүниие оруулнагүй» гэһэн таабари һанаандаа оруулаад лэ сухарихаш. Үнэхөөрөөшье, хара нохойн зэргэ гэжэ хөөрүү хүнэй хэлэхээр, томо гэгшын суурга жэбэжонходо эдюулшэнхэй, үүдэндэнь холол үлгөөтэй байдаг һэн. Мүнөө ондоо болоо аабза гэһэмни — шортоо, баһал үнөөхи томо хара суурга үлгөөтэй байба.

Яажашье һаань. клубые даагшые бараалхаха байна гээд, хаана-яана байдагыень һурагшалбаб.

— Һэ! Бидэ тиимэ хүниие мэдэхэгүйбди,—гэжэ арбаадтайхан нэгэ хүбүүн хамараа «шорд» гүүлэн харюусажа, урмыени хухалба. Хүбүүнтэй хөөрэлдэхыемни шагнаһан нэгэ үбгэн оросолдоод:

— Баарһан даа, баһал совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдые гүйхаяа ошоо гээбы даа. Сожоёошье татахаа болиһон зон даа. Өөһэдоо сантральна асаадьбадаа байдаг һэн хойноо манай клубта һаагаа зобохо юм аал, орхиш гээ һэнби. Нёдондо районһоо мүнгэшье һомолоо ёһотой. Теэд...,—гэжэ гараараа зангаад, шоргаа үргэлэн, саашаа гэшхэлшэбэ.

— Дамбии баабай зүб хэлэнэ.—гэжэ маниие шагнажа байһан нэгэ эхэнэр хэлэбэ. —Клуб заһабарилагдажа, эндэмнай кино, наадан болодог болохо гэжэ хэншье этигэхэеэ болинхой юм даа. Хаягты!..

Үнэхөөрөөшье, Ашангын клубые заһабарилжа, хүн зоной үзэл бодолые хүмүүжүүлгэдэ үүргэ нүлөөень хэрэглэдэг болохынь тула Хорини райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай зүгһөө барилгын материал худалдажа абаха мүнгэн үгтэһэн байгаа. Харин худалдан абтаһан материалнуудые совхоз ондоо тээшэнь хэрэглэжэрхёо.

— Клубаймнай материалые хайшань хэжэрхибэт?— гэжэ ашангынхидай асуухала:

— Бү шууягты. Энэтнай танай мэдэхэ хэрэг бэшэ!— гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн харюусаһан байгаа.

Мүнөө соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска V съездын угтамжада клубна эмхи зургаануудай хүдэлмэриин эдэбхижүүлэгдэжэ байхада, «Георгиевский» совхозой директор В. Я. Захаров юун гэжэ һанажа һууна хаб? Али Ашангада клуб оройдоо хэрэггүй гү?!

Бүришье жэгтэй ушар Анаагай совхоздо тушаалдаба. Райсоведэй соёлой таһагай зүгһөө үгтэһэн 9000 түхэригые хэрэглэн, клубай заһабари хүүлэһэн мүртөө... голодоһотойхон юумые тушаажа абаа хаш. Заһабарилагдаһан» клубтань һаяхан орон гээд... түргэхэн гэдэргээ гүйжэ гарабаб. Шииг нойтоной үнэр, үһээнь нэбтэ норошоһон байба.

—Августда ороһон аадар иигэжэрхёо,—гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд нюур нюураа гэтэлдэн, гараа дэлгээхэһээ ондоо юумэ хэлэжэ шадаагүй һэн.

Соёлой гуламтануудые өөдэнь татаха асуудалда хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэд тушаа партийна хэмжээн абтаа гээшэ гү, али үгы гү гэжэ КПСС-эй райкомһоо асуугдаха байна. Һайн зээд гээшэ юумэеэ уруунь бэшэ, өөдэнь татахаяа оролдожо байдаг бэшэ гү?!

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.00 — Мультфильмнүүд. 10.30 — Фильм-концерт. 10.55 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 11.25 — Д. Кабалевский. «Түрэл дайда тухай». Кантата. 12.00 — Шэнэ һонин. (12.05 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — Концерт. 16.35—«Эжын һургуули». 17.10 —Баримтата фильм. 17.30—«Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнги, бидэнэрһээ үлүүгээр хэ». ГДР-һээ дамжуулга. **Улаан-Үдэ.** 18.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.00 — «Хэшээлнүүдэй һүүлээр». 19.30— Мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —Партийна суглааһаа репортаж». 20.25 — «Халаанай һүүлээр». Концерт. 22.00 — «Время». 22.35 — «На крутизне» — уран һайханай фильм 3-дахи сери. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».' 24.00 — Шатараар дэлхэйн чемпионат.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «На крутизне» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.30 — — баримтата фильм. 11.50 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 12.20 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.35 — «Ород хэлэн». 13.05—«Багшада —хүгжэмэй хэшээл». 4-дэхи класс. 14.10 — Харагшадай бэшэгүүдтэ харюунууд. 15.05 — Мурманскын

ҺУРГУУЛИИН ҮХИБҮҮДЭЙ ТААХА ТААБАРИНУУД

Урдаһаа ерэһэн шубуун
Собог мүнгэн хобогһоо
угаа һэн,
Сахир сагаан хадада
гараа һэн.
(Гууроһан, бэхэ, саарһан).

Уужа бэшэ аад, өёдолтой.
Уляаһан бэшэ аад, намаатай.
Улад бэшэ аад, үгэтэй.
(Ном).

Уула дээгүүр үрэдэг.
Үүлэн дээгүүр үнгэрдэг.
(Самолёт)

Толгойень таһа татажа абаад.
Орой уруунь үһа шудхаад,
Угаа бэрхээр зүгаалуулбаб.
(Лагбан).

Талын ганса модонһоо
Табин дараажа хуулаба.
(Ном ираха)

Тайтарагай хээр,
Таашагүй хээр
Газарынь сагаан,
Гарамалынь хара.
(Бэшэг бэшэхэ).

Табан аха дүүнэр нэгэ
нэрэтэй.
Ондо ондоо бэетэй.
(Гарай хурган).

Табихада тала дүүрэн,
Адхахада адха болохогүй.
(Нюдэн).

Таабариин түрүү
таадагар хара,
Таниһан үзэһэнөө табидаггүй.
(Сабуун).

Тааб, тааб табүүхайн дуун,
Табан хаанай мэнүүхэйн дуун,
Алтан горьёын дуун,
Амар тагшын дуун
(Хонхо).

Модон бэетэй,
Шулуун голтой,
Хара хүүртэй.
(Карандаш).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Закаменск—34-33, п. Кырен—91-7-18, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина Н-00644. Заказ № 229. Индекс